

TÁJÉKOZTATÁS

a víz alatti kulturális örökség védelméről szóló UNESCO egyezmény kihirdetéséről szóló 2014. évi IX. törvényből eredő egyes feladatokról

A 2014. évi IX. törvénnyel kihirdetésre került a víz alatti kulturális örökség védelméről szóló UNESCO egyezmény. Az egyezményből eredő egyes feladatokról az érintett jogalanyok tájékoztatására a következő információk szolgálnak:

1)

2001-ben az UNESCO nemzetközi egyezményt fogadott el a víz alatti kulturális örökség védelméről, amely az emberiség szellemi, természeti és tárgyi örökségének szerves része.

2009. január 2-án – azt követően, hogy sor került a hatálybalépéshez minimálisan szükséges húsz ország általi jóváhagyásra – hatályba lépett az egyezmény.

2014. február 6-án az Országgyűlés elfogadta az UNESCO egyezmény kihirdetéséről szóló 2014. évi IX. törvényt, amely 2014. február 12-én jelent meg a Magyar Közlönyben. 2014. március 19-én pedig Magyarország UNESCO nagykövete átadta az UNESCO főigazgatójának az egyezmény magyarországi ratifikációját igazoló dokumentumot. Az Egyezmény Magyarország részére 3 hónappal az okirat letétbe helyezését követően, azaz 2014. június 19-én lépett érvénybe.

2)

Az egyezmény célja a kincskeresés, valamint a profit célú régészeti kutatás megszüntetése, a nemzetközi vizeken zajló tevékenység szabályozása, szakmai minimum felállítása, valamint a több ország által területileg, illetve kulturálisan érintett lelőhelyek kutatásának elősegítése.

A hajóroncsok és más víz alatti (tengeri és édesvízi) kulturális kincsek – víz alá került épületek, szobrok, műszaki eszközök (hajó- és repülőgép-roncsok, stb.) – számára ugyanis egyre nagyobb veszélyt jelent a víz alatti technológia fejlődése, amelynek eredményeként ma már olyan régészeti-kulturális értékeket is el lehet érni, amelyek évszázadokon át háborítatlanul heverték a mélyben. Az UNESCO becslése szerint az óceánok mélyén csak hajóroncsból mintegy 3 millió nyugszik, de az olyan víz alatti régészeti emlékek száma is jelentős, mint amilyenek az alexandriai öbölben találhatóak. **Ezek a kincsek az emberiség közös kulturális örökségének a részét képezik, ezért gondoskodni kell a megőzésükről, roncsolás-mentes feltárásukról, megismertetésükről, az ezeket segítő oktatási és szabadidős lehetőségek használatáról és fejlesztéséről.**

A kulturális örökség védelmének történetében ezzel az egyezménnyel lehetségessé válhat a víz alatti kulturális örökség elemeinek hatékony védelme, valamint a fosztogatásukból és szakszerűtlen kezelésükből eredő károk megelőzése. A szabályozás hiánya eddig elősegítette a tiltott kereskedelmet, a leletek kifosztását, a titkos ásatásokat. **Az egyezmény azonban kötelezővé teszi a lelőhelyek védelmét és azt, hogy csak a víz alatti régészet szakértői tárhassák fel azokat.** A megállapodás alapján a víz alatti kulturális örökség kereskedelmi célú felhasználása általánosan tilos. Az országok között a víz alatti örökséggel foglalkozó régészeti képzés, valamint a téma népszerűsítésének fejlesztése érdekében létrehozott együttműködés pedig hozzájárulhat a víz alatti kulturális örökség széles körben történő megismertetéséhez és eredményesebb kutatásához.

Az egyezmény 1. cikk (1) bekezdése szerint a „víz alatti kulturális örökség” fogalmába beletartozik minden olyan emberi jelenletre utaló kulturális, történelmi vagy régészeti jellegű maradvány, amely részben vagy egészében, időszakosan vagy folyamatosan legalább 100 éven át víz alatt volt (a tengerfenéken lefektetett csővezetékek és kábelek, valamint a tenger mélyén telepített egyéb, még használatban lévő berendezések nem tekintendők a víz alatti kulturális örökség részének).

Víz alatti kulturális örökség például: **helyszínek** (építmények, épületek, tárgyi leletek és emberi maradványok, azok archeológiai és természeti környezetével együtt); **járművek** (vízi, légi és egyéb járművek, illetve azok valamilyen része, rakománya vagy egyéb tartozéka, azok archeológiai és természeti környezetével együtt); és a **történelem előtti korok tárgyi emlékei**.

Az egyezmény 2. cikk (5) bekezdése szerint a víz alatti kulturális örökség értékeinek helyben történő megőrzése elsőbbséget élvez az érintett örökségre irányuló bármilyen egyéb tevékenység (pl.: kiemelés, restaurálás, bemutatás, stb.) engedélyezésével, illetve végzésével szemben.

3)

Az egyezmény a magyar államra, a magyar lobogó alatt közlekedő hajók kapitányaira és a magyar állampolgárookra is kötelezettségeket állapít meg. A legfontosabb kötelezettségek a következők (a kötelezettségek teljes köre a mellékelt táblázatból ismerhető meg):

- a) **Bejelentési, engedélyezési kötelezettség:** Ha magyar állampolgár, vagy magyar lobogó alatt hajózó hajó **víz alatti kulturális örökséget fedez fel vagy kutatóútra készül** valamely másik részes állam kizárólagos gazdasági övezetében, kontinentális talapatán vagy a nyílt tengeren, akkor az illető magyar állampolgárnak, vagy a hajó kapitányának/vezetőjének a Magyarországon az egyezmény végrehajtására kijelölt illetékes hatóság felé **ezt be kell jelentenie**. Kutatási szándék bejelentése esetén a bejelentéshez **projekttervet* kell mellékelni** (a tevékenységet kvázi engedélyeztetni kell), ennek pontos szabályait az Egyezmény mellékletét képező Szabályok II. pontja részletezi
- b) A magyar állampolgár vagy magyar lobogó alatt haladó hajó által felfedezett kulturális örökséget az egyezmény végrehajtására kijelölt illetékes hatóságnak **nyilvántartásba** kell venni.
- c) **A részes államnak** a fentiek elmaradása esetére **szankciórendszert** kell kialakítani.
- d) **A részes államnak** a területén fellelt, de az egyezménnyel össze nem egyeztethető módon felszínre hozott víz alatti kulturális örökséget **le kell foglalnia**, egyben **meg kell akadályoznia** a más részes államok területéről vagy a nyílt tengerről jogellenesen kivitt, felszínre hozott víz alatti kulturális örökség **területükre való belépését, kereskedelmét, birtoklását**.

Fontos tudni, hogy az a) pontban írt bejelentési kötelezettség nem csak a hajók kapitányait terheli. **Az egyezményben szabályozott bejelentési kötelezettség a víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységet végző hajó fedélzetén tartózkodó minden magyar állampolgárt terhel (a bejelentendő körülményekről való tudomásszerzés pillanatától kezdve) a hajón betöltött pozíciójától, kapitányi minőségétől, stb. függetlenül.**

---

* A projektterv elkészítése és végrehajtása során alkalmazni kell az Egyezmény 33. cikkében megállapított szakmai szabályokat. Ezek közül kiemelkedő fontosságú a 22. és a 23. szabály, amely szerint víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységet kizárólag **a projekt céljának megfelelő** tudományos **felkészültségű**, képzett víz alatti régész irányítása és ellenőrzése alatt, valamint rendszeres személyes jelenléte mellett lehet végezni, illetve a projektcsapat valamennyi tagjának rendelkezni kell a megfelelő **szakképzettséggel** és a projektben betöltendő szerepének megfelelő **kompetenciákkal**. A projektterv magyar fordítása mellékelten látható.

Az egyezmény által előírt valamennyi kötelezettséget részletesen a mellékelt táblázat mutatja be.

4)

A bejelentési kötelezettség teljesítése – a bejelentéssel megkeresendő hatóságok köre – ahhoz igazodik, hogy a víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységet a bejelentésre kötelezettek hol (milyen tengerrészen) végzik.

Az egyezményben részes valamely másik állam **kizárólagos gazdasági övezetében, kontinentális talapzatán**, illetőleg a **nyílt tengeren** végzett tevékenység esetén a bejelentést **az Egyezmény** 9. cikke (1) bekezdésének b) pont i) alpontjában meghatározottak **szerint a magyar hatóságok** számára kell megtenni, ezt követően a magyar hatóság gondoskodik arról, hogy a bejelentés az összes többi részes államhoz is gyorsan és hatékonyan eljusson. Az illetékes hatóság Magyarországon a kulturális örökség védelméért felelős miniszter.

Az egyezményben részes valamely másik állam **beltengerén, szigetközi tengerén, parti tengerén** (felségvizein) és **csatlakozó övezetében** a víz alatti kulturális örökség felfedezése és a víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységeket **parti állam nemzeti szabályai szerint a parti állam hatóságai felé** kell bejelenteni.

A magyar állampolgárok **a víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységüket** a részes államok minden tengerrészen (beltengerén, szigetközi tengerén, parti tengerén, csatlakozó övezetében, kizárólagos gazdasági övezetében és kontinentális talapzatán), valamint a nyílt tengeren egyaránt kizárólag **az egyezmény 33. cikkében azonosított Szabályok szerint** végezhetik.

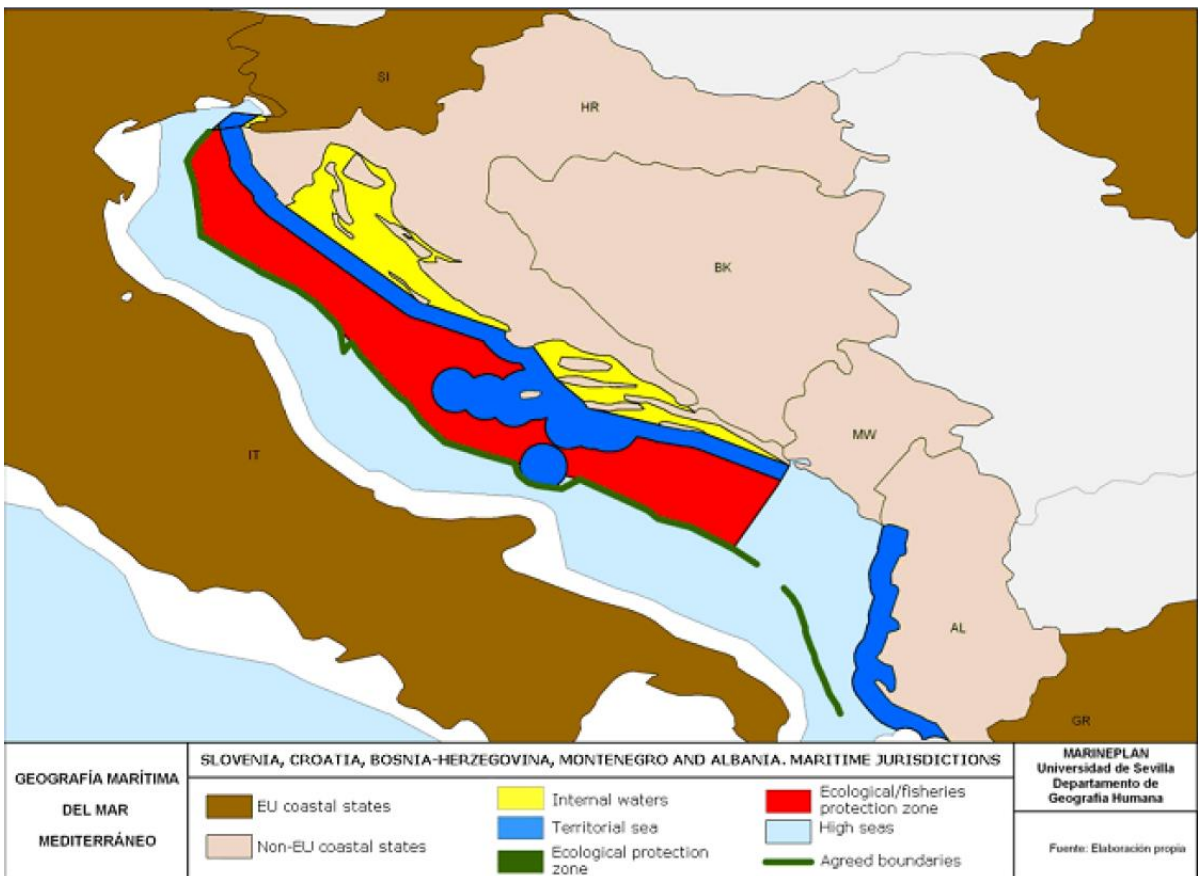
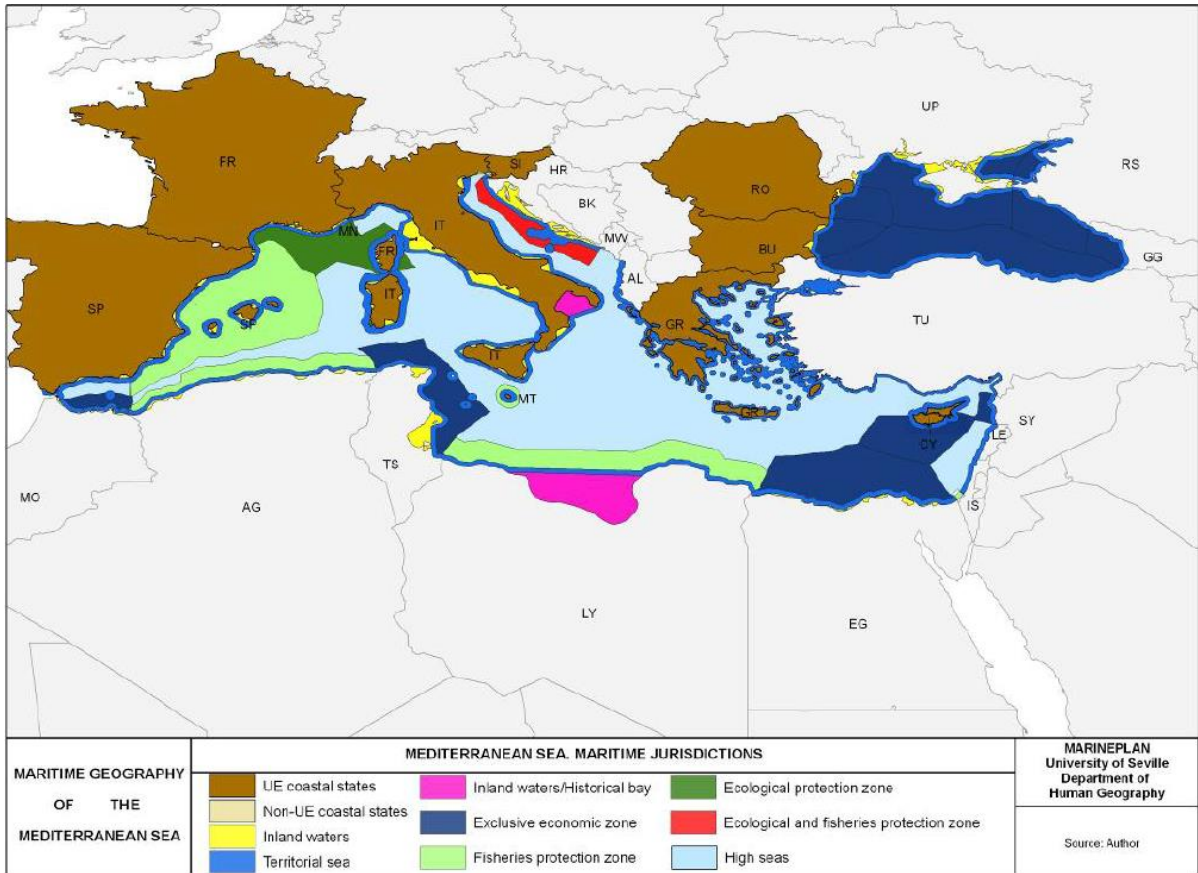
Amennyiben a Szabályok alkalmazásával összefüggésben az adott külföldi államok hatóságaival szemben a magyar állampolgároknak eljárási kötelezettsége keletkezik, akkor e kötelezettségüknek az illető részes állam az egyezmény végrehajtására kijelölt illetékes hatóságai útján tehetnek eleget, amelyek elérhetőségéről az UNESCO erre a célra létrehozott alábbi honlapján tájékozódhatnak:

<http://www.unesco.org/new/en/culture/themes/underwater-cultural-heritage/2001-convention/competent-authorities/>

5)

Azt, hogy a víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenység mely tengerrészen történik és eszerint mely részes állam illetékes hatósága felé kell a bejelentést megtenni, az Adrián az alábbi térkép szemlélteti (a sárga és kék színnel jelölt tengerrészen – a szigetközi tengeren és a parti tengeren – a horvát, a vörössel jelölt tengerrészen – a kizárólagos gazdasági övezetben – a magyar hatóságokat kell értesíteni).

A világ többi tengerén a különböző tengerrészek jogállásáról a hiteles információkat elsődlegesen a parti államok illetékes hatóságaitól, illetőleg (kétség esetén) az Egyesült Nemzetek Szervezete illetékes szakosított szerveitől – a Nemzetközi Tengerfenék Hatóságtól (<http://www.isa.org.jm/>) és a Nemzetközi Tengerjogi Bíróságtól (<https://www.itlos.org/>) – lehet beszerezni. Az Egyesült Nemzetek Montego Bayben, 1982. december 10-én aláírásra megnyitott Tengerjogi Egyezménye magyarországi végrehajtásával összefüggésben illetékes hatóság a Földművelésügyi Minisztérium.

Forrás: Prof. Juan Luis Suárez de Vivero, Jurisdictional waters in the Mediterranean and Black Seas. European Parliament, Brussels, 2009. <http://www.europarl.europa.eu/studies> (IP/B/PECH/IC/2009-087, PE 431.602).

Az eljárási cselekmények kötelezettségei	A víz alatti kulturális örökséget érintő eljárási cselekmények					
	a részes állam saját beltengerén, szigeti tengerén (7. cikk)	a részes állam saját csatlakozó övezetében (8. cikk)	a részes állam saját kizárólagos gazdasági övezetében, kontinentális talapzatán (9. cikk, 1. bekezdés a) pont)	valamely másik részes állam a kizárólagos gazdasági övezetében, kontinentális talapzatán (9. cikk, 1. bekezdés b) pont)	a nyílt tengeren (11. cikk)	a belvizeken (18. cikk – a 28. cikk szerinti nyilatkozattól függetlenül)
Magyar lobogót viselő hajó kapitánya/vezetője	<ul style="list-style-type: none"> A víz alatti kulturális örökség felfedezése és a víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységek bejelentésére a parti állam nemzeti szabályai szerint a parti állam hatóságai felé köteleles. 	<ul style="list-style-type: none"> A víz alatti kulturális örökség felfedezése és a víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységek bejelentésére a parti állam nemzeti szabályai szerint a parti állam hatóságai felé köteleles. 	<ul style="list-style-type: none"> A víz alatti kulturális örökség felfedezése és a víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységek bejelentésére az egyezmény szabályai szerint a parti állam hatóságai felé köteleles (vagyis, a 9. cikk 1. bekezdés b) pont i) alpontjának alkalmazása esetén az állampolgár helyett a bejelentést a parti állam illetékes hatósága felé az állampolgár helyett saját államának illetékes hatósága teljesíti). A víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységek végzésére az egyezmény 33. cikkében azonosított Szabályok szerint köteleles. Semmilyen állami tulajdonú vízi és légi járműre irányuló tevékenységet nem végezhet a lobogó szerinti állam (akár részes, akár nem) hozzájárulása és a koordináló állam együtműködése nélkül (10. cikk, 7. bekezdés). 	<p>Vagyis-vagy a részes államoknak a csatlakozási okirataik letétbe helyezésekor közölt döntése szerint (9. cikk 2. bekezdés):</p> <ul style="list-style-type: none"> A víz alatti kulturális örökség felfedezése és a víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységek bejelentésére az egyezmény szabályai szerint az állampolgársága/lobogója szerint illetékes részes állam illetékes hatósága(i) felé köteleles, amely hatóság(ok) intézkednek a víz alatti kulturális örökség fekvése szerint illetékes parti állam illetékes hatósága(i) tájékoztatásáról (9. cikk, 1. bekezdés b) pont i) alpont). A víz alatti kulturális örökség felfedezése és a víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységek bejelentésére az egyezmény szabályai szerint az állampolgársága/lobogója szerint illetékes részes állam illetékes hatóságai és a víz alatti kulturális örökség fekvése szerint illetékes parti állam illetékes hatóságai felé egyidejűleg köteleles (9. cikk, 1. bekezdés b) pont ii) alpont). <p>Kötelező:</p> <ul style="list-style-type: none"> A víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységek végzésére az egyezmény 33. cikkében azonosított Szabályok szerint köteleles. 	<ul style="list-style-type: none"> A víz alatti kulturális örökség felfedezése és a víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységek bejelentésére az egyezmény szabályai szerint az állampolgársága/lobogója szerint illetékes részes állam illetékes hatósága(i) felé köteleles. A víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységek végzésére az egyezmény 33. cikkében azonosított Szabályok szerint köteleles. 	<ul style="list-style-type: none"> Magyarország nem alkalmazza a 33. cikkben azonosított Szabályokat. Ehelyett a víz alatti kulturális örökség felfedezésének bejelentésére és a víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységekre a hatályos nemzeti kulturális örökségvédelmi szabályokat köteles alkalmazni.
Magyar állampolgár harmadik állam lobogóját viselő hajó fedélzetén	<ul style="list-style-type: none"> A víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységek végzésére az egyezmény 33. cikkében azonosított Szabályok szerint köteleles. 	<ul style="list-style-type: none"> A víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységek végzésére az egyezmény 33. cikkében azonosított Szabályok szerint köteleles, ha a parti államban létezik a víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységekre vonatkozó szabályozás. 	<ul style="list-style-type: none"> A víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységek végzésére az egyezmény 33. cikkében azonosított Szabályok szerint köteleles. 	<ul style="list-style-type: none"> A víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységek végzésére az egyezmény 33. cikkében azonosított Szabályok szerint köteleles. 	<ul style="list-style-type: none"> A víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységek végzésére az egyezmény 33. cikkében azonosított Szabályok szerint köteleles. 	<ul style="list-style-type: none"> A víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységek végzésére az egyezmény 33. cikkében azonosított Szabályok szerint köteleles.
<p>Részes állam</p> <p>Valamennyi tengerrészen általános kötelezettség: a jogellenes módon kivitt, felszínre hozott víz alatti kulturális örökség területükre való belépésének, kereskedelmének, birtoklásának megakadályozására vonatkozó intézkedések meghozatala (14. cikk) és az egyezményrel összhangban nem álló tevékenységek megakadályozására intézkedések megtétele (16. cikk), szankciók kialakítása (17. cikk) és a nyilvánosság tájékoztatása (20. cikk).</p> <p>Valamennyi tengerrészen általános jogosultság: a területhasználat tilalma az egyezményrel összhangban nem álló tevékenységek megakadályozására (15. cikk), az együtműködés és információ-megosztás (19. cikk).</p>	<ul style="list-style-type: none"> Együtműködés kialakítás céljából értesíti az egyezményről azt az államot (részes állam jellegétől függetlenül), amelyek lobogója alatt az elsüllyedt járművek közlekedtek + amelyek e járművekkel igazolható (kulturális, történelmi, archeológiai) kapcsolatban állnak (7. cikk, 3. bekezdés). 	<ul style="list-style-type: none"> A víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységek végzésére az egyezmény 33. cikkében azonosított Szabályokat köteleles előírni, ha az egyezményben részes parti államban létezik a víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységekre vonatkozó szabályozás. Ez lényegében egy jogharmonizációs kötelezettség (8. cikk). 	<ul style="list-style-type: none"> Óvni köteleles a területén található víz alatti kulturális örökséget (9. cikk, 1. bekezdés). Szuverén jogaiba való beavatkozás megakadályozása érdekében megtilthatja, illetve engedélyhez kötheti a kizárólagos gazdasági övezetében, kontinentális talapzatán található víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységeket (10. cikk, 2. bekezdés). Értesíti az UNESCO Főigazgatóját a neki bejelentett leletekről, tevékenységekről (9. cikk 3. bekezdés). Értesíti az összes, a 9. cikk, 5. bekezdés alapján igénybejelentést tett részes államot (10. cikk, 3. bekezdés a) pont). Koordináló államként jár el (10. cikk, 3. bekezdés b) pont, 4. és 5. bekezdés) 	<ul style="list-style-type: none"> Értesíti az UNESCO Főigazgatóját a neki bejelentett leletekről, tevékenységekről (9. cikk 3. bekezdés). Bármely másik részes államnak igényt jelenthet be az annak területén található víz alatti kulturális örökség hatékony védelmére vonatkozó konzultáció iránt (9. cikk, 5. bekezdés). 	<ul style="list-style-type: none"> Értesíti az UNESCO Főigazgatóját a neki bejelentett leletekről, tevékenységekről (9. cikk 3. bekezdés). Igényt jelenthet be az UNESCO Főigazgatójánál a felé bejelentett, a nyílt tengeren található víz alatti kulturális örökség hatékony védelmére vonatkozó konzultáció iránt (11. cikk, 4. bekezdés), konzultáció esetén részt vesz a koordináló állam kiválasztásában (12. cikk, 2. bekezdés), illetve (ha rá esik a választás) ellátja a koordináló állam feladatait (12. cikk, 4. bekezdés). Minden célszerű intézkedést megtehet a víz alatti kulturális örökséget fenyegető veszélyek (fosztogatás, stb.) elhárítására (12. cikk, 3. bekezdés). 	<ul style="list-style-type: none"> Intézkedéseket hoz a területén fellelt és a jelen egyezményrel (a preambulummal és az 1-7. cikkekkkel) össze nem egyeztethető módon a felszínre hozott víz alatti kulturális örökség lefoglalására. Nyilvánartartást vezet az így lefoglalt kulturális örökségről és minden ésszerű intézkedést megtesz azok állagának megővására. A foglalásról értesíti az UNESCO Főigazgatóját és a lelettel igazolhatóan összefüggésben álló részes államokat. Gondoskodik arról, hogy a lefoglalt örökség a köz javát szolgálja (konzerválás, vizsgálat, összeállítás, nyilvános bemutatás, kiállítás, oktatás).
Az UNESCO Főigazgatója			<ul style="list-style-type: none"> Haladéktalanul tájékoztatja az összes részes államot a neki küldött értesítések tartalmáról (9. cikk, 4. bekezdés). 		<ul style="list-style-type: none"> Konzultációra hívja fel a 11. cikk, 4. bekezdése szerint igénybejelentéssel élt részes államokat + a Nemzetközi Tengerfenék Hatóságot 	

A 10. Szabályban szereplő Projektterv elemei és a bírálókat során felmerülő feladatok jellege

(a) korábbi vagy előtanulmányok értékelése;

(b) a projekt ismertetése és célkitűzései;

(c) alkalmazandó módszerek és technikák;

(d) előre látható költségvetés;

(e) a projekt végrehajtásának várható ütemezése;

(f) a csapat személyi összetétele, az egyes tagok képzései, feladatköre és tapasztalatai;

(g) a terepmunkát követő elemzések és egyéb tevékenységek terve;

(h) a tárgyi leletek és a helyszín konzerválásának programja az illetékes hatóságokkal szoros együttműködésben;

(i) helyszíngondozási és -fenntartási programterv a projekt teljes időtartamára;

(j) a program dokumentációja;

(k) biztonsági terv;

(l) környezetvédelmi terv;

(m) intézkedési terv múzeumokkal és más - különösen tudományos - intézetekkel folytatott együttműködés kialakítására;

(n) jelentéskészítés;

(o) az anyag, ezen belül az elmozdított víz alatti kulturális örökség elhelyezése; és

(p) a nyilvánosságra hozatal programja.

2014. évi IX. törvény

a víz alatti kulturális örökség védelméről szóló UNESCO egyezmény kihirdetéséről¹

1. § Az Országgyűlés e törvénnyel felhatalmazást ad a víz alatti kulturális örökség védelméről szóló egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) kötelező hatályának elismerésére.

2. § Az Országgyűlés az Egyezményt e törvénnyel kihirdeti.

3. § Az Egyezmény hiteles angol nyelvű szövege és annak hivatalos magyar nyelvű fordítása a következő:

„Convention on the Protection of the Underwater Cultural Heritage

The General Conference of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, meeting in Paris from 15 October to 3 November 2001, at its 31 st session,

Acknowledging the importance of underwater cultural heritage as an integral part of the cultural heritage of humanity and a particularly important element in the history of peoples, nations, and their relations with each other concerning their common heritage,

Realizing the importance of protecting and preserving the underwater cultural heritage and that responsibility therefor rests with all States,

Noting growing public interest in and public appreciation of underwater cultural heritage,

Convinced of the importance of research, information and education to the protection and preservation of underwater cultural heritage,

Convinced of the public's right to enjoy the educational and recreational benefits of responsible non-intrusive access to in situ underwater cultural heritage, and of the value of public education to contribute to awareness, appreciation and protection of that heritage,

Aware of the fact that underwater cultural heritage is threatened by unauthorized activities directed at it, and of the need for stronger measures to prevent such activities,

Conscious of the need to respond appropriately to the possible negative impact on underwater cultural heritage of legitimate activities that may incidentally affect it,

Deeply concerned by the increasing commercial exploitation of underwater cultural heritage, and in particular by certain activities aimed at the sale, acquisition or barter of underwater cultural heritage,

Aware of the availability of advanced technology that enhances discovery of and access to underwater cultural heritage,

Believing that cooperation among States, international organizations, scientific institutions, professional organizations, archaeologists, divers, other interested parties and the public at large is essential for the protection of underwater cultural heritage,

Considering that survey, excavation and protection of underwater cultural heritage necessitate the availability and application of special scientific methods and the use of suitable techniques and equipment as well as a high degree of professional specialization, all of which indicate a need for uniform governing criteria,

Realizing the need to codify and progressively develop rules relating to the protection and preservation of underwater cultural heritage in conformity with international law and practice, including the UNESCO Convention on the Means of Prohibiting and Preventing the Illicit Import, Export and Transfer of Ownership of Cultural Property of 14 November 1970, the

---

¹ Kihirdetve: 2014. II. 12.

UNESCO Convention for the Protection of the World Cultural and Natural Heritage of 16 November 1972 and the United Nations Convention on the Law of the Sea of 10 December 1982,

Committed to improving the effectiveness of measures at international, regional and national levels for the preservation in situ or, if necessary for scientific or protective purposes, the careful recovery of underwater cultural heritage,

Having decided at its twenty-ninth session that this question should be made the subject of an international convention,

Adopts this second day of November 2001 this Convention.

Article 1

Definitions

For the purposes of this Convention:

1. (a) „Underwater cultural heritage” means all traces of human existence having a cultural, historical or archaeological character which have been partially or totally under water, periodically or continuously, for at least 100 years such as:

(i) sites, structures, buildings, artefacts and human remains, together with their archaeological and natural context;

(ii) vessels, aircraft, other vehicles or any part thereof, their cargo or other contents, together with their archaeological and natural context; and

(iii) objects of prehistoric character.

(b) Pipelines and cables placed on the seabed shall not be considered as underwater cultural heritage.

(c) Installations other than pipelines and cables, placed on the seabed and still in use, shall not be considered as underwater cultural heritage.

2. (a) „States Parties” means States which have consented to be bound by this Convention and for which this Convention is in force.

(b) This Convention applies *mutatis mutandis* to those territories referred to in Article 26, paragraph 2(b), which become Parties to this Convention in accordance with the conditions set out in that paragraph, and to that extent „States Parties” refers to those territories.

3. „UNESCO” means the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.

4. „Director-General” means the Director-General of UNESCO.

5. „Area” means the seabed and ocean floor and subsoil thereof, beyond the limits of national jurisdiction.

6. „Activities directed at underwater cultural heritage” means activities having underwater cultural heritage as their primary object and which may, directly or indirectly, physically disturb or otherwise damage underwater cultural heritage.

7. „Activities incidentally affecting underwater cultural heritage” means activities which, despite not having underwater cultural heritage as their primary object or one of their objects, may physically disturb or otherwise damage underwater cultural heritage.

8. „State vessels and aircraft” means warships, and other vessels or aircraft that were owned or operated by a State and used, at the time of sinking, only for government non-commercial purposes, that are identified as such and that meet the definition of underwater cultural heritage.

9. „Rules” means the Rules concerning activities directed at underwater cultural heritage, as referred to in Article 33 of this Convention.

Article 2

Objectives and general principles

1. This Convention aims to ensure and strengthen the protection of underwater cultural heritage.
2. States Parties shall cooperate in the protection of underwater cultural heritage.
3. States Parties shall preserve underwater cultural heritage for the benefit of humanity in conformity with the provisions of this Convention.
4. States Parties shall, individually or jointly as appropriate, take all appropriate measures in conformity with this Convention and with international law that are necessary to protect underwater cultural heritage, using for this purpose the best practicable means at their disposal and in accordance with their capabilities.
5. The preservation in situ of underwater cultural heritage shall be considered as the first option before allowing or engaging in any activities directed at this heritage.
6. Recovered underwater cultural heritage shall be deposited, conserved and managed in a manner that ensures its long-term preservation.
7. Underwater cultural heritage shall not be commercially exploited.
8. Consistent with State practice and international law, including the United Nations Convention on the Law of the Sea, nothing in this Convention shall be interpreted as modifying the rules of international law and State practice pertaining to sovereign immunities, nor any State's rights with respect to its State vessels and aircraft.
9. States Parties shall ensure that proper respect is given to all human remains located in maritime waters.
10. Responsible non-intrusive access to observe or document in situ underwater cultural heritage shall be encouraged to create public awareness, appreciation, and protection of the heritage except where such access is incompatible with its protection and management.
11. No act or activity undertaken on the basis of this Convention shall constitute grounds for claiming, contending or disputing any claim to national sovereignty or jurisdiction.

Article 3

Relationship between this Convention and the United Nations Convention on the Law of the Sea

Nothing in this Convention shall prejudice the rights, jurisdiction and duties of States under international law, including the United Nations Convention on the Law of the Sea. This Convention shall be interpreted and applied in the context of and in a manner consistent with international law, including the United Nations Convention on the Law of the Sea.

Article 4

Relationship to law of salvage and law of finds

Any activity relating to underwater cultural heritage to which this Convention applies shall not be subject to the law of salvage or law of finds, unless it:

- (a) is authorized by the competent authorities, and
- (b) is in full conformity with this Convention, and
- (c) ensures that any recovery of the underwater cultural heritage achieves its maximum protection.

Article 5

Activities incidentally affecting underwater cultural heritage

Each State Party shall use the best practicable means at its disposal to prevent or mitigate any adverse effects that might arise from activities under its jurisdiction incidentally affecting underwater cultural heritage.

Article 6

Bilateral, regional or other multilateral agreements

1. States Parties are encouraged to enter into bilateral, regional or other multilateral agreements or develop existing agreements, for the preservation of underwater cultural heritage. All such agreements shall be in full conformity with the provisions of this Convention and shall not dilute its universal character. States may, in such agreements, adopt rules and regulations which would ensure better protection of underwater cultural heritage than those adopted in this Convention.

2. The Parties to such bilateral, regional or other multilateral agreements may invite States with a verifiable link, especially a cultural, historical or archaeological link, to the underwater cultural heritage concerned to join such agreements.

3. This Convention shall not alter the rights and obligations of States Parties regarding the protection of sunken vessels, arising from other bilateral, regional or other multilateral agreements concluded before its adoption, and, in particular, those that are in conformity with the purposes of this Convention.

Article 7

Underwater cultural heritage in internal waters, archipelagic waters and territorial sea

1. States Parties, in the exercise of their sovereignty, have the exclusive right to regulate and authorize activities directed at underwater cultural heritage in their internal waters, archipelagic waters and territorial sea.

2. Without prejudice to other international agreements and rules of international law regarding the protection of underwater cultural heritage, States Parties shall require that the Rules be applied to activities directed at underwater cultural heritage in their internal waters, archipelagic waters and territorial sea.

3. Within their archipelagic waters and territorial sea, in the exercise of their sovereignty and in recognition of general practice among States, States Parties, with a view to cooperating on the best methods of protecting State vessels and aircraft, should inform the flag State Party to this Convention and, if applicable, other States with a verifiable link, especially a cultural, historical or archaeological link, with respect to the discovery of such identifiable State vessels and aircraft.

Article 8

Underwater cultural heritage in the contiguous zone

Without prejudice to and in addition to Articles 9 and 10, and in accordance with Article 303, paragraph 2, of the United Nations Convention on the Law of the Sea, States Parties may regulate and authorize activities directed at underwater cultural heritage within their contiguous zone. In so doing, they shall require that the Rules be applied.

Article 9

Reporting and notification in the exclusive economic zone and on the continental shelf

1. All States Parties have a responsibility to protect underwater cultural heritage in the exclusive economic zone and on the continental shelf in conformity with this Convention. Accordingly:

(a) a State Party shall require that when its national, or a vessel flying its flag, discovers or intends to engage in activities directed at underwater cultural heritage located in its exclusive economic zone or on its continental shelf, the national or the master of the vessel shall report such discovery or activity to it;

(b) in the exclusive economic zone or on the continental shelf of another State Party:

(i) States Parties shall require the national or the master of the vessel to report such discovery or activity to them and to that other State Party;

(ii) alternatively, a State Party shall require the national or master of the vessel to report such discovery or activity to it and shall ensure the rapid and effective transmission of such reports to all other States Parties.

2. On depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, a State Party shall declare the manner in which reports will be transmitted under paragraph 1(b) of this Article.

3. A State Party shall notify the Director-General of discoveries or activities reported to it under paragraph 1 of this Article.

4. The Director-General shall promptly make available to all States Parties any information notified to him under paragraph 3 of this Article.

5. Any State Party may declare to the State Party in whose exclusive economic zone or on whose continental shelf the underwater cultural heritage is located its interest in being consulted on how to ensure the effective protection of that underwater cultural heritage. Such declaration shall be based on a verifiable link, especially a cultural, historical or archaeological link, to the underwater cultural heritage concerned.

Article 10

Protection of underwater cultural heritage in the exclusive economic zone and on the continental shelf

1. No authorization shall be granted for an activity directed at underwater cultural heritage located in the exclusive economic zone or on the continental shelf except in conformity with the provisions of this Article.

2. A State Party in whose exclusive economic zone or on whose continental shelf underwater cultural heritage is located has the right to prohibit or authorize any activity directed at such heritage to prevent interference with its sovereign rights or jurisdiction as provided for by international law including the United Nations Convention on the Law of the Sea.

3. Where there is a discovery of underwater cultural heritage or it is intended that activity shall be directed at underwater cultural heritage in a State Party's exclusive economic zone or on its continental shelf, that State Party shall:

(a) consult all other States Parties which have declared an interest under Article 9, paragraph 5, on how best to protect the underwater cultural heritage;

(b) coordinate such consultations as „Coordinating State”, unless it expressly declares that it does not wish to do so, in which case the States Parties which have declared an interest under Article 9, paragraph 5, shall appoint a Coordinating State.

4. Without prejudice to the duty of all States Parties to protect underwater cultural heritage by way of all practicable measures taken in accordance with international law to prevent immediate danger to the underwater cultural heritage, including looting, the Coordinating State may take all practicable measures, and/or issue any necessary authorizations in conformity with this Convention and, if necessary prior to consultations, to prevent any immediate danger to the underwater cultural heritage, whether arising from human activities or any other cause, including looting. In taking such measures assistance may be requested from other States Parties.

5. The Coordinating State:

(a) shall implement measures of protection which have been agreed by the consulting States, which include the Coordinating State, unless the consulting States, which include the Coordinating State, agree that another State Party shall implement those measures;

(b) shall issue all necessary authorizations for such agreed measures in conformity with the Rules, unless the consulting States, which include the Coordinating State, agree that another State Party shall issue those authorizations;

(c) may conduct any necessary preliminary research on the underwater cultural heritage and shall issue all necessary authorizations therefore, and shall promptly inform the Director-General of the results, who in turn will make such information promptly available to other States Parties.

6. In coordinating consultations, taking measures, conducting preliminary research and/or issuing authorizations pursuant to this Article, the Coordinating State shall act on behalf of the States Parties as a whole and not in its own interest. Any such action shall not in itself constitute a basis for the assertion of any preferential or jurisdictional rights not provided for in international law, including the United Nations Convention on the Law of the Sea.

7. Subject to the provisions of paragraphs 2 and 4 of this Article, no activity directed at State vessels and aircraft shall be conducted without the agreement of the flag State and the collaboration of the Coordinating State.

Article 11

Reporting and notification in the Area

1. States Parties have a responsibility to protect underwater cultural heritage in the Area in conformity with this Convention and Article 149 of the United Nations Convention on the Law of the Sea. Accordingly when a national, or a vessel flying the flag of a State Party, discovers or intends to engage in activities directed at underwater cultural heritage located in the Area, that State Party shall require its national, or the master of the vessel, to report such discovery or activity to it.

2. States Parties shall notify the Director-General and the Secretary-General of the International Seabed Authority of such discoveries or activities reported to them.

3. The Director-General shall promptly make available to all States Parties any such information supplied by States Parties.

4. Any State Party may declare to the Director-General its interest in being consulted on how to ensure the effective protection of that underwater cultural heritage. Such declaration shall be based on a verifiable link to the underwater cultural heritage concerned, particular regard being paid to the preferential rights of States of cultural, historical or archaeological origin.

Article 12

Protection of underwater cultural heritage in the Area

1. No authorization shall be granted for any activity directed at underwater cultural heritage located in the Area except in conformity with the provisions of this Article.

2. The Director-General shall invite all States Parties which have declared an interest under Article 11, paragraph 4, to consult on how best to protect the underwater cultural heritage, and to appoint a State Party to coordinate such consultations as the „Coordinating State”. The Director-General shall also invite the International Seabed Authority to participate in such consultations.

3. All States Parties may take all practicable measures in conformity with this Convention, if necessary prior to consultations, to prevent any immediate danger to the underwater cultural heritage, whether arising from human activity or any other cause including looting.

4. The Coordinating State shall:

(a) implement measures of protection which have been agreed by the consulting States, which include the Coordinating State, unless the consulting States, which include the Coordinating State, agree that another State Party shall implement those measures; and

(b) issue all necessary authorizations for such agreed measures, in conformity with this Convention, unless the consulting States, which include the Coordinating State, agree that another State Party shall issue those authorizations.

5. The Coordinating State may conduct any necessary preliminary research on the underwater cultural heritage and shall issue all necessary authorizations therefor, and shall promptly inform the Director-General of the results, who in turn shall make such information available to other States Parties.

6. In coordinating consultations, taking measures, conducting preliminary research, and/or issuing authorizations pursuant to this Article, the Coordinating State shall act for the benefit of humanity as a whole, on behalf of all States Parties. Particular regard shall be paid to the preferential rights of States of cultural, historical or archaeological origin in respect of the underwater cultural heritage concerned.

7. No State Party shall undertake or authorize activities directed at State vessels and aircraft in the Area without the consent of the flag State.

Article 13

Sovereign immunity

Warships and other government ships or military aircraft with sovereign immunity, operated for non-commercial purposes, undertaking their normal mode of operations, and not engaged in activities directed at underwater cultural heritage, shall not be obliged to report discoveries of underwater cultural heritage under Articles 9, 10, 11 and 12 of this Convention. However States Parties shall ensure, by the adoption of appropriate measures not impairing the operations or operational capabilities of their warships or other government ships or military aircraft with sovereign immunity operated for non-commercial purposes, that they comply, as far as is reasonable and practicable, with Articles 9, 10, 11 and 12 of this Convention.

Article 14

Control of entry into the territory, dealing and possession

States Parties shall take measures to prevent the entry into their territory, the dealing in, or the possession of, underwater cultural heritage illicitly exported and/or recovered, where recovery was contrary to this Convention.

Article 15

Non-use of areas under the jurisdiction of States Parties

States Parties shall take measures to prohibit the use of their territory, including their maritime ports, as well as artificial islands, installations and structures under their exclusive jurisdiction or control, in support of any activity directed at underwater cultural heritage which is not in conformity with this Convention.

Article 16

Measures relating to nationals and vessels

States Parties shall take all practicable measures to ensure that their nationals and vessels flying their flag do not engage in any activity directed at underwater cultural heritage in a manner not in conformity with this Convention.

Article 17

Sanctions

1. Each State Party shall impose sanctions for violations of measures it has taken to implement this Convention.
2. Sanctions applicable in respect of violations shall be adequate in severity to be effective in securing compliance with this Convention and to discourage violations wherever they occur and shall deprive offenders of the benefit deriving from their illegal activities.
3. States Parties shall cooperate to ensure enforcement of sanctions imposed under this Article.

Article 18

Seizure and disposition of underwater cultural heritage

1. Each State Party shall take measures providing for the seizure of underwater cultural heritage in its territory that has been recovered in a manner not in conformity with this Convention.
2. Each State Party shall record, protect and take all reasonable measures to stabilize underwater cultural heritage seized under this Convention.
3. Each State Party shall notify the Director-General and any other State with a verifiable link, especially a cultural, historical or archaeological link, to the underwater cultural heritage concerned of any seizure of underwater cultural heritage that it has made under this Convention.

4. A State Party which has seized underwater cultural heritage shall ensure that its disposition be for the public benefit, taking into account the need for conservation and research; the need for reassembly of a dispersed collection; the need for public access, exhibition and education; and the interests of any State with a verifiable link, especially a cultural, historical or archaeological link, in respect of the underwater cultural heritage concerned.

Article 19

Cooperation and information-sharing

1. States Parties shall cooperate and assist each other in the protection and management of underwater cultural heritage under this Convention, including, where practicable, collaborating in the investigation, excavation, documentation, conservation, study and presentation of such heritage.

2. To the extent compatible with the purposes of this Convention, each State Party undertakes to share information with other States Parties concerning underwater cultural heritage, including discovery of heritage, location of heritage, heritage excavated or recovered contrary to this Convention or otherwise in violation of international law, pertinent scientific methodology and technology, and legal developments relating to such heritage.

3. Information shared between States Parties, or between UNESCO and States Parties, regarding the discovery or location of underwater cultural heritage shall, to the extent compatible with their national legislation, be kept confidential and reserved to competent authorities of States Parties as long as the disclosure of such information might endanger or otherwise put at risk the preservation of such underwater cultural heritage.

4. Each State Party shall take all practicable measures to disseminate information, including where feasible through appropriate international databases, about underwater cultural heritage excavated or recovered contrary to this Convention or otherwise in violation of international law.

Article 20

Public awareness

Each State Party shall take all practicable measures to raise public awareness regarding the value and significance of underwater cultural heritage and the importance of protecting it under this Convention.

Article 21

Training in underwater archaeology

States Parties shall cooperate in the provision of training in underwater archaeology, in techniques for the conservation of underwater cultural heritage and, on agreed terms, in the transfer of technology relating to underwater cultural heritage.

Article 22

Competent authorities

1. In order to ensure the proper implementation of this Convention, States Parties shall establish competent authorities or reinforce the existing ones where appropriate, with the aim of providing for the establishment, maintenance and updating of an inventory of underwater cultural heritage, the effective protection, conservation, presentation and management of underwater cultural heritage, as well as research and education.

2. States Parties shall communicate to the Director-General the names and addresses of their competent authorities relating to underwater cultural heritage.

Article 23

Meetings of States Parties

1. The Director-General shall convene a Meeting of States Parties within one year of the entry into force of this Convention and thereafter at least once every two years. At the request of a majority of States Parties, the Director-General shall convene an Extraordinary Meeting of States Parties.

2. The Meeting of States Parties shall decide on its functions and responsibilities.

3. The Meeting of States Parties shall adopt its own Rules of Procedure.

4. The Meeting of States Parties may establish a Scientific and Technical Advisory Body composed of experts nominated by the States Parties with due regard to the principle of equitable geographical distribution and the desirability of a gender balance.

5. The Scientific and Technical Advisory Body shall appropriately assist the Meeting of States Parties in questions of a scientific or technical nature regarding the implementation of the Rules.

Article 24

Secretariat for this Convention

1. The Director-General shall be responsible for the functions of the Secretariat for this Convention.

2. The duties of the Secretariat shall include:

(a) organizing Meetings of States Parties as provided for in Article 23, paragraph 1; and

(b) assisting States Parties in implementing the decisions of the Meetings of States Parties.

Article 25

Peaceful settlement of disputes

1. Any dispute between two or more States Parties concerning the interpretation or application of this Convention shall be subject to negotiations in good faith or other peaceful means of settlement of their own choice.

2. If those negotiations do not settle the dispute within a reasonable period of time, it may be submitted to UNESCO for mediation, by agreement between the States Parties concerned.

3. If mediation is not undertaken or if there is no settlement by mediation, the provisions relating to the settlement of disputes set out in Part XV of the United Nations Convention on the Law of the Sea apply *mutatis mutandis* to any dispute between States Parties to this Convention concerning the interpretation or application of this Convention, whether or not they are also Parties to the United Nations Convention on the Law of the Sea.

4. Any procedure chosen by a State Party to this Convention and to the United Nations Convention on the Law of the Sea pursuant to Article 287 of the latter shall apply to the settlement of disputes under this Article, unless that State Party, when ratifying, accepting, approving or acceding to this Convention, or at any time thereafter, chooses another procedure pursuant to Article 287 for the purpose of the settlement of disputes arising out of this Convention.

5. A State Party to this Convention which is not a Party to the United Nations Convention on the Law of the Sea, when ratifying, accepting, approving or acceding to this Convention or at any time thereafter shall be free to choose, by means of a written declaration, one or more of the means set out in Article 287, paragraph 1, of the United Nations Convention on the Law of the Sea for the purpose of settlement of disputes under this Article. Article 287 shall apply to such a declaration, as well as to any dispute to which such State is party, which is not covered by a declaration in force. For the purpose of conciliation and arbitration, in accordance with Annexes V and VII of the United Nations Convention on the Law of the Sea, such State shall be entitled to nominate conciliators and arbitrators to be included in the lists referred to in Annex V, Article 2, and Annex VII, Article 2, for the settlement of disputes arising out of this Convention.

Article 26

Ratification, acceptance, approval or accession

1. This Convention shall be subject to ratification, acceptance or approval by Member States of UNESCO.

2. This Convention shall be subject to accession:

(a) by States that are not members of UNESCO but are members of the United Nations or of a specialized agency within the United Nations system or of the International Atomic Energy Agency, as well as by States Parties to the Statute of the International Court of Justice and any other State invited to accede to this Convention by the General Conference of UNESCO;

(b) by territories which enjoy full internal self-government, recognized as such by the United Nations, but have not attained full independence in accordance with General Assembly resolution 1514 (XV) and which have competence over the matters governed by this Convention, including the competence to enter into treaties in respect of those matters.

3. The instruments of ratification, acceptance, approval or accession shall be deposited with the Director-General.

Article 27

Entry into force

This Convention shall enter into force three months after the date of the deposit of the twentieth instrument referred to in Article 26, but solely with respect to the twenty States or territories that have so deposited their instruments. It shall enter into force for each other State or territory three months after the date on which that State or territory has deposited its instrument.

Article 28

Declaration as to inland waters

When ratifying, accepting, approving or acceding to this Convention or at any time thereafter, any State or territory may declare that the Rules shall apply to inland waters not of a maritime character.

Article 29

Limitations to geographical scope

At the time of ratifying, accepting, approving or acceding to this Convention, a State or territory may make a declaration to the depositary that this Convention shall not be applicable to specific parts of its territory, internal waters, archipelagic waters or territorial sea, and shall identify therein the reasons for such declaration. Such State shall, to the extent practicable and as quickly as possible, promote conditions under which this Convention will apply to the areas specified in its declaration, and to that end shall also withdraw its declaration in whole or in part as soon as that has been achieved.

Article 30

Reservations

With the exception of Article 29, no reservations may be made to this Convention.

Article 31

Amendments

1. A State Party may, by written communication addressed to the Director-General, propose amendments to this Convention. The Director-General shall circulate such communication to all States Parties. If, within six months from the date of the circulation of the communication, not less than one half of the States Parties reply favourably to the request, the Director-General shall present such proposal to the next Meeting of States Parties for discussion and possible adoption.

2. Amendments shall be adopted by a two-thirds majority of States Parties present and voting.

3. Once adopted, amendments to this Convention shall be subject to ratification, acceptance, approval or accession by the States Parties.

4. Amendments shall enter into force, but solely with respect to the States Parties that have ratified, accepted, approved or acceded to them, three months after the deposit of the instruments referred to in paragraph 3 of this Article by two thirds of the States Parties. Thereafter, for each State or territory that ratifies, accepts, approves or accedes to it, the amendment shall enter into force three months after the date of deposit by that Party of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

5. A State or territory which becomes a Party to this Convention after the entry into force of amendments in conformity with paragraph 4 of this Article shall, failing an expression of different intention by that State or territory, be considered:

(a) as a Party to this Convention as so amended; and

(b) as a Party to the unamended Convention in relation to any State Party not bound by the amendment.

Article 32

Denunciation

1. A State Party may, by written notification addressed to the Director-General, denounce this Convention.

2. The denunciation shall take effect twelve months after the date of receipt of the notification, unless the notification specifies a later date.

3. The denunciation shall not in any way affect the duty of any State Party to fulfil any obligation embodied in this Convention to which it would be subject under international law independently of this Convention.

Article 33

The Rules

The Rules annexed to this Convention form an integral part of it and, unless expressly provided otherwise, a reference to this Convention includes a reference to the Rules.

Article 34

Registration with the United Nations

In conformity with Article 102 of the Charter of the United Nations, this Convention shall be registered with the Secretariat of the United Nations at the request of the Director-General.

Article 35

Authoritative texts

This Convention has been drawn up in Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish, the six texts being equally authoritative.

Annex

Rules concerning activities directed at underwater cultural heritage

I. General principles

Rule 1. The protection of underwater cultural heritage through in situ preservation shall be considered as the first option. Accordingly, activities directed at underwater cultural heritage shall be authorized in a manner consistent with the protection of that heritage, and subject to that requirement may be authorized for the purpose of making a significant contribution to protection or knowledge or enhancement of underwater cultural heritage.

Rule 2. The commercial exploitation of underwater cultural heritage for trade or speculation or its irretrievable dispersal is fundamentally incompatible with the protection and proper management of underwater cultural heritage. Underwater cultural heritage shall not be traded, sold, bought or bartered as commercial goods.

This Rule cannot be interpreted as preventing:

(a) the provision of professional archaeological services or necessary services incidental thereto whose nature and purpose are in full conformity with this Convention and are subject to the authorization of the competent authorities;

(b) the deposition of underwater cultural heritage, recovered in the course of a research project in conformity with this Convention, provided such deposition does not prejudice the scientific or cultural interest or integrity of the recovered material or result in its irretrievable dispersal; is in accordance with the provisions of Rules 33 and 34; and is subject to the authorization of the competent authorities.

Rule 3. Activities directed at underwater cultural heritage shall not adversely affect the underwater cultural heritage more than is necessary for the objectives of the project.

Rule 4. Activities directed at underwater cultural heritage must use nondestructive techniques and survey methods in preference to recovery of objects. If excavation or recovery is necessary for the purpose of scientific studies or for the ultimate protection of the underwater cultural heritage, the methods and techniques used must be as non-destructive as possible and contribute to the preservation of the remains.

Rule 5. Activities directed at underwater cultural heritage shall avoid the unnecessary disturbance of human remains or venerated sites.

Rule 6. Activities directed at underwater cultural heritage shall be strictly regulated to ensure proper recording of cultural, historical and archaeological information.

Rule 7. Public access to in situ underwater cultural heritage shall be promoted, except where such access is incompatible with protection and management.

Rule 8. International cooperation in the conduct of activities directed at underwater cultural heritage shall be encouraged in order to further the effective exchange or use of archaeologists and other relevant professionals.

II. Project design

Rule 9. Prior to any activity directed at underwater cultural heritage, a project design for the activity shall be developed and submitted to the competent authorities for authorization and appropriate peer review.

Rule 10. The project design shall include:

- (a) an evaluation of previous or preliminary studies;
- (b) the project statement and objectives;
- (c) the methodology to be used and the techniques to be employed;
- (d) the anticipated funding;
- (e) an expected timetable for completion of the project;
- (f) the composition of the team and the qualifications, responsibilities and experience of each team member;
- (g) plans for post-fieldwork analysis and other activities;
- (h) a conservation programme for artefacts and the site in close cooperation with the competent authorities;
- (i) a site management and maintenance policy for the whole duration of the project;
- (j) a documentation programme;
- (k) a safety policy;
- (l) an environmental policy;
- (m) arrangements for collaboration with museums and other institutions, in particular scientific institutions;
- (n) report preparation;
- (o) deposition of archives, including underwater cultural heritage removed; and
- (p) a programme for publication.

Rule 11. Activities directed at underwater cultural heritage shall be carried out in accordance with the project design approved by the competent authorities.

Rule 12. Where unexpected discoveries are made or circumstances change, the project design shall be reviewed and amended with the approval of the competent authorities.

Rule 13. In cases of urgency or chance discoveries, activities directed at the underwater cultural heritage, including conservation measures or activities for a period of short duration, in particular site stabilization, may be authorized in the absence of a project design in order to protect the underwater cultural heritage.

III. Preliminary work

Rule 14. The preliminary work referred to in Rule 10 (a) shall include an assessment that evaluates the significance and vulnerability of the underwater cultural heritage and the surrounding natural environment to damage by the proposed project, and the potential to obtain data that would meet the project objectives.

Rule 15. The assessment shall also include background studies of available historical and archaeological evidence, the archaeological and environmental characteristics of the site, and the consequences of any potential intrusion for the long-term stability of the underwater cultural heritage affected by the activities.

IV. Project objective, methodology and techniques

Rule 16. The methodology shall comply with the project objectives, and the techniques employed shall be as non-intrusive as possible.

V. Funding

Rule 17. Except in cases of emergency to protect underwater cultural heritage, an adequate funding base shall be assured in advance of any activity, sufficient to complete all stages of the project design, including conservation, documentation and curation of recovered artefacts, and report preparation and dissemination.

Rule 18. The project design shall demonstrate an ability, such as by securing a bond, to fund the project through to completion.

Rule 19. The project design shall include a contingency plan that will ensure conservation of underwater cultural heritage and supporting documentation in the event of any interruption of anticipated funding.

VI. Project duration - timetable

Rule 20. An adequate timetable shall be developed to assure in advance of any activity directed at underwater cultural heritage the completion of all stages of the project design, including conservation, documentation and curation of recovered underwater cultural heritage, as well as report preparation and dissemination.

Rule 21. The project design shall include a contingency plan that will ensure conservation of underwater cultural heritage and supporting documentation in the event of any interruption or termination of the project.

VII. Competence and qualifications

Rule 22. Activities directed at underwater cultural heritage shall only be undertaken under the direction and control of, and in the regular presence of, a qualified underwater archaeologist with scientific competence appropriate to the project.

Rule 23. All persons on the project team shall be qualified and have demonstrated competence appropriate to their roles in the project.

VIII. Conservation and site management

Rule 24. The conservation programme shall provide for the treatment of the archaeological remains during the activities directed at underwater cultural heritage, during transit and in the long term. Conservation shall be carried out in accordance with current professional standards.

Rule 25. The site management programme shall provide for the protection and management in situ of underwater cultural heritage, in the course of and upon termination of fieldwork. The programme shall include public information, reasonable provision for site stabilization, monitoring, and protection against interference.

IX. Documentation

Rule 26. The documentation programme shall set out thorough documentation including a progress report of activities directed at underwater cultural heritage, in accordance with current professional standards of archaeological documentation.

Rule 27. Documentation shall include, at a minimum, a comprehensive record of the site, including the provenance of underwater cultural heritage moved or removed in the course of the activities directed at underwater cultural heritage, field notes, plans, drawings, sections, and photographs or recording in other media.

X. Safety

Rule 28. A safety policy shall be prepared that is adequate to ensure the safety and health of the project team and third parties and that is in conformity with any applicable statutory and professional requirements.

XI. Environment

Rule 29. An environmental policy shall be prepared that is adequate to ensure that the seabed and marine life are not unduly disturbed.

XII. Reporting

Rule 30. Interim and final reports shall be made available according to the timetable set out in the project design, and deposited in relevant public records.

Rule 31. Reports shall include:

- (a) an account of the objectives;
- (b) an account of the methods and techniques employed;
- (c) an account of the results achieved;
- (d) basic graphic and photographic documentation on all phases of the activity;
- (e) recommendations concerning conservation and curation of the site and of any underwater cultural heritage removed; and
- (f) recommendations for future activities.

XIII. Curation of project archives

Rule 32. Arrangements for curation of the project archives shall be agreed to before any activity commences, and shall be set out in the project design.

Rule 33. The project archives, including any underwater cultural heritage removed and a copy of all supporting documentation shall, as far as possible, be kept together and intact as a collection in a manner that is available for professional and public access as well as for the curation of the archives. This should be done as rapidly as possible and in any case not later than ten years from the completion of the project, in so far as may be compatible with conservation of the underwater cultural heritage.

Rule 34. The project archives shall be managed according to international professional standards, and subject to the authorization of the competent authorities.

XIV. Dissemination

Rule 35. Projects shall provide for public education and popular presentation of the project results where appropriate.

Rule 36. A final synthesis of a project shall be:

(a) made public as soon as possible, having regard to the complexity of the project and the confidential or sensitive nature of the information; and

(b) deposited in relevant public records.

Done in Paris this 6th day of November 2001 in two authentic copies bearing the signature of the President of the thirty-first session of the General Conference and of the Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, which shall be deposited in the archives of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization and certified true copies of which shall be delivered to all the States and territories referred to in Article 26 as well as to the United Nations.

Egyezmény a víz alatti kulturális örökség védelméről

Az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezetének Általános Konferenciája a Párizsban, 2001. október 15. és november 3. között megrendezett 31. ülésén

elismerve az emberiség kulturális örökségének elválaszthatatlan részét, valamint a népek, nemzetek történelmében és a közös örökség kapcsán egymással fenntartott kapcsolataikban különösen fontos tényezőt képező víz alatti kulturális örökség jelentőségét;

felismerve a víz alatti kulturális örökség védelmének és megőrzésének fontosságát, továbbá azt, hogy ez minden állam felelőssége;

megállapítva, hogy a víz alatti kulturális örökség iránti közérdeklődés és közmegbecsülés egyre nő;

meggyőződve a víz alatti kulturális örökség védelmével és megőrzésével kapcsolatos kutatások, információk és oktatás fontosságáról;

meggyőződve arról, hogy a nagyközönségnek joga van a víz alatti kulturális örökség helyben történő, felelős és roncsolásmentes feltárásából adódó oktatási és szabadidős lehetőségek igénybevételére, továbbá arról, hogy a közoktatás értékes módon járul hozzá az örökség megismeréséhez, megbecsüléséhez és megóvásához;

tudatában annak, hogy a víz alatti kulturális örökség ki van téve a vele kapcsolatos jogtalan tevékenységek fenyegetésének, és ezért az ilyen tevékenységek megelőzése céljából szigorúbb intézkedéseket kell bevezetni;

annak tudatában, hogy megfelelően kell reagálni azokra az esetlegesen negatív hatásokra, amelyek a víz alatti kulturális örökséget valamilyen jogszerű tevékenység kapcsán mellékesen érhetik;

mély aggodalommal szemlélve a víz alatti kulturális örökség fokozódó mértékű kereskedelmi célú kiaknázását és különösképpen a víz alatti kulturális örökséghez tartozó értékek értékesítésére, megvásárlására, illetve cseréjére irányuló egyes tevékenységeket;

tudatában annak, hogy a rendelkezésre álló fejlett technológia megkönnyíti a víz alatti kulturális örökség felkutatását és feltárását;

abban a meggyőződésben, hogy az államok, a nemzetközi szervezetek, a tudományos intézmények, a szakmai szervezetek, az archeológusok, a bűvárok, más érdekeltek, valamint a nagyközönség széles körének együttműködése nélkülözhetetlenül fontos a víz alatti kulturális örökség megóvása szempontjából;

figyelembe véve, hogy a víz alatti kulturális örökség felkutatása, feltárása és védelme szükségessé teszi speciális tudományos módszerek alkalmazását, megfelelő technika és felszerelés használatát, valamint a magas szintű szakmai specializációt, amelyek mind egységes irányadó kritériumok szükségességére utalnak;

felismerve a víz alatti kulturális örökség védelmére és megóvására irányuló és a nemzetközi joggal és gyakorlattal - ezen belül a kulturális javak jogtalan behozatalának, kivitelének és tulajdona jogtalan átruházásának megakadályozását és megelőzését szolgáló eszközökről szóló, 1970. november 14-i UNESCO-egyezménnyel, a világ kulturális és természeti örökségének védelméről szóló, 1972. november 16-i UNESCO-egyezménnyel, valamint az Egyesült Nemzetek Szervezete 1982. december 10-i Tengerjogi Egyezményével - összhangban álló jogszabályok egységes szerkezetbe foglalásának és fokozatos fejlesztésének szükségességét;

azzal az elkötelezettséggel, hogy a víz alatti kulturális örökség értékeinek helyben történő megőrzésére, illetve szükség esetén tudományos vagy állagmegóvási célból azok körültekintő felszínre hozására irányuló intézkedések hatékonysága nemzetközi, regionális és nemzeti szinten egyaránt javuljon;

úgy határozván 29. ülészakán, hogy ezt a kérdést nemzetközi egyezmény tárgyává kell tenni,

2001. november 2-án elfogadta ezt az Egyezményt.

1. cikk

Fogalom meghatározások

A jelen Egyezmény alkalmazásában:

1. (a) A „víz alatti kulturális örökség” fogalmába beletartozik minden olyan emberi jelenlétre utaló kulturális, történelmi vagy régészeti jellegű maradvány, amely részben vagy egészében, időszakosan vagy folyamatosan legalább 100 éven át víz alatt volt, például:

(i) helyszínek, építmények, épületek, tárgyi leletek és emberi maradványok, azok archeológiai és természeti környezetével együtt;

(ii) vízi, légi és egyéb járművek, illetve azok valamilyen része, rakománya vagy egyéb tartozéka, azok archeológiai és természeti környezetével együtt; és

(iii) történelem előtti korok tárgyi emlékei.

(b) A tengerfenéken lefektetett csővezetékek és kábelek nem tekintendők a víz alatti kulturális örökség részének.

(c) A csővezetékeken és kábeleken kívül a tenger mélyén telepített egyéb, még használatban lévő berendezések nem tekintendők a víz alatti kulturális örökség részének.

2. (a) A „részben államok” kifejezés azokra az államokra vonatkozik, amelyek elfogadták a jelen Egyezmény jogilag kötelező hatályát, és amelyek vonatkozásában az érvényben és hatályban van.

(b) A jelen Egyezmény értelemszerűen alkalmazandó azokra a 26. cikk 2. bekezdés *b)* pontjában említett területekre, amelyek az ugyanezen bekezdésben részletezett feltételek szerint válnak a jelen Egyezmény részeseivé, és ennyiben a „résztes államok” kifejezés ezekre a területekre is vonatkozik.

3. Az „UNESCO” az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete angol nevének rövidítése.

4. A „főigazgató” alatt az UNESCO főigazgatója értendő.

5. A „Terület” a nemzeti felségterületeken túli tengerfenéket és óceáni talapzatot, valamint ezek altalaját jelenti.

6. A „víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységek” alatt olyan tevékenységek értendők, amelyek elsődleges tárgyát a víz alatti kulturális örökség képezi, és amelyek közvetve vagy közvetlenül, fizikailag megbolygathatják, vagy más módon károsíthatják a víz alatti kulturális örökség értékeit.

7. A „víz alatti kulturális örökségre mellékesen kiható tevékenységek” alatt olyan tevékenységek értendők, amelyek - annak ellenére, hogy nem a víz alatti kulturális örökség az egyetlen vagy az egyik elsődleges tárgyuk - megbolygathatják, vagy más módon károsíthatják a víz alatti kulturális örökség értékeit.

8. Az „állami tulajdonú vízi és légi járművek” kifejezés azokra a hadihajókra és egyéb vízi, illetve légi járművekre vonatkozik, amelyek az elsüllyedés időpontjában az állam tulajdonában vagy üzemeltetésében álltak, amelyeket kizárólag nem kereskedelmi célokra használtak, továbbá amelyeket ekként azonosítottak, és amelyek egyebekben megfelelnek a víz alatti kulturális örökség meghatározásában foglaltaknak.

9. A „Szabályok” kifejezés alatt a víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységekkel kapcsolatos, és a jelen Egyezmény 33. cikkében említett szabályok értendők.

2. cikk

Célkitűzések és általános alapelvek

1. A jelen Egyezmény célja a víz alatti kulturális örökség védelmének biztosítása és megszlárdítása.

2. A résztes államok együttműködnek a víz alatti kulturális örökség védelmében.

3. A résztes államok a jelen Egyezmény rendelkezéseinek megfelelően az emberiség javára megőrzik a víz alatti kulturális örökséget.

4. A víz alatti kulturális örökség védelmében a résztes államok külön-külön, vagy a körülményektől függően együttesen megtesznek a jelen Egyezménynek és a nemzetközi jognak megfelelő minden szükséges intézkedést, és e cél elérése érdekében a lehetőségeikkel összhangban rendelkezésükre álló legcélszerűbb eszközöket veszik igénybe.

5. A víz alatti kulturális örökség értékeinek helyben történő megőrzése elsőbbséget élvez az érintett örökségre irányuló bármilyen tevékenység engedélyezésével, illetve végzésével szemben.

6. A felszínre hozott víz alatti kulturális örökséget az értékek hosszú távú megóvásának szempontjait figyelembe véve kell elhelyezni, konzerválni és kezelni.

7. A víz alatti kulturális örökség értékei kereskedelmi célból nem hasznosíthatók.

8. Az érintett államok gyakorlatával és a nemzetközi joggal - ezen belül az Egyesült Nemzetek Szervezete Tengerjogi Egyezményével - összhangban a jelen Egyezményben foglaltak nem értelmezhetők azoknak a szabályoknak a módosításaként, amelyek a nemzetközi jog és az állami gyakorlat szuverén mentességeire vagy az egyes államokat saját állami tulajdonú vízi és légi járműveik kapcsán megillető jogokra vonatkoznak.

9. A részes államok biztosítják a tengeri vizekben fellelt emberi maradványok kellő tiszteletét.

10. A víz alatti kulturális örökség megfigyelését, illetve dokumentálását biztosító felelős és roncsolásmentes feltárást ösztönözni kell annak érdekében, hogy a nagyközönség megismerje, megbecsülje és óvja az örökséget, kivéve, ha az ilyen feltárást nem egyeztethető össze az értékek védelmének és kezelésének szempontjaival.

11. A jelen Egyezmény alapján végrehajtott egyetlen jogi aktus vagy tevékenység sem ad alapot a nemzeti szuverenitással vagy joghatósággal kapcsolatos követelésekre, illetve azok megtámadására vagy vitatására.

3. cikk

Összefüggések a jelen Egyezmény és az Egyesült Nemzetek Szervezete Tengerjogi Egyezménye között

A jelen Egyezményben foglaltak nem érintik a nemzetközi jog - ezen belül az Egyesült Nemzetek Szervezete Tengerjogi Egyezménye - alapján az államokat megillető jogokat és terhelő kötelezettségeket, valamint azok joghatóságát. A jelen Egyezményt a nemzetközi joggal - ezen belül az Egyesült Nemzetek Szervezete Tengerjogi Egyezményével - kapcsolatban és azzal összeegyeztethető módon kell értelmezni és alkalmazni.

4. cikk

Az Egyezmény összefüggése a roncsok mentésére és a leletekre vonatkozó joggal

Azok a víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységek, amelyekre a jelen Egyezmény vonatkozik, nem esnek a roncsok mentésére és a leletekre vonatkozó jog hatálya alá, hacsak:

- (a) azt az illetékes hatóságok nem engedélyezik,
- (b) az nem áll teljes összhangban a jelen Egyezményben foglaltakkal, és
- (c) az nem biztosítja, hogy a felszínre hozott víz alatti kulturális örökség maximális védelemben részesüljön.

5. cikk

A víz alatti kulturális örökségre mellékesen kiható tevékenységek

Minden részes állam a rendelkezésére álló legcélszerűbb eszközöket veszi igénybe azoknak a kedvezőtlen hatásoknak a megelőzése, illetve enyhítése céljából, amelyek a joghatósága alá tartozó tevékenységek miatt a víz alatti kulturális örökséget mellékesen esetleg érhetik.

6. cikk

Kétoldalú, regionális, illetve egyéb többoldalú megállapodások

1. A részes államokat ez az Egyezmény arra ösztönzi, hogy a víz alatti kulturális örökség megóvása érdekében kössenek kétoldalú, regionális vagy egyéb többoldalú megállapodásokat, illetve a már meglévő megállapodásaikat fejlesszék tovább. Minden ilyen megállapodásnak tökéletes összhangban kell állnia a jelen Egyezmény rendelkezéseivel, és nem gyengítheti annak

egyetemes jellegét. Ezekben a megállapodásokban az államok olyan szabályokat és szabályozásokat fogadhatnak el, amelyek a jelen Egyezményben foglaltaknál magasabb szintű védelmet biztosítanak a víz alatti kulturális örökségnek.

2. Az ilyen kétoldalú, regionális, illetve egyéb többoldalú megállapodásban részes felek felhívhatják az érintett víz alatti kulturális örökséggel igazolhatóan - mindenekelőtt kulturális, történelmi vagy archeológiai - kapcsolatban álló államokat arra, hogy csatlakozzanak az ilyen megállapodásokhoz.

3. A jelen Egyezmény nem változtatja meg az elsüllyedt vízi járművek védelmével kapcsolatban a részes államok azon jogait és kötelezettségeit, amelyek az Egyezmény elfogadása előtt megkötött kétoldalú, regionális, illetve egyéb többoldalú megállapodásaikból fakadnak, és különösen azokat a jogokat és kötelezettségeket nem változtatja meg, amelyek összhangban állnak a jelen Egyezmény céljaival.

7. cikk

Belső tengeri vízterületekben, szigetek közötti vizekben és felségvizekben fellelhető víz alatti kulturális örökség

1. A részes államok szuverenitásuk gyakorlása során kizárólagos jogosultsággal rendelkeznek a belső tengeri vízterületeikben, szigetek közötti vizeikben és felségvizeikben fellelhető víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységek szabályozása és engedélyezése terén.

2. A víz alatti kulturális örökség védelmére vonatkozó egyéb nemzetközi megállapodások és nemzetközi jogi szabályok sérelme nélkül a részes államok a belső tengeri vízterületeikben, szigetek közötti vizeikben és felségvizeikben fellelhető víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységek vonatkozásában megkövetelik a Szabályok alkalmazását.

3. Szuverenitásuk gyakorlása során és az államok egymás közötti általános gyakorlatának elfogadása mellett a részes államoknak a szigetek közötti vizeikben és felségvizeikben fellelhető állami tulajdonú vízi és légi járművek megóvásának legjobb módszereire vonatkozó együttműködés kialakítása céljából tájékoztatniuk kell a jelen Egyezményről azt az államot, amelynek zászlója alatt a járművek közlekedtek és adott esetben a felfedezett azonosítható állami tulajdonú vízi és légi járművekkel igazolhatóan - mindenekelőtt kulturális, történelmi vagy archeológiai - kapcsolatban álló többi államot.

8. cikk

Víz alatti kulturális értékek a csatlakozó övezetben

Csatlakozó övezeteiken belül a részes államok az Egyesült Nemzetek Szervezete Tengerjogi Egyezményében foglalt 9. és 10. cikk sérelme nélkül és azt kiegészítve, továbbá a Tengerjogi Egyezmény 303. cikk 2. bekezdésével összhangban szabályozhatják és engedélyezhetik a víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységeket. Ennek során megkövetelik a Szabályok alkalmazását.

9. cikk

Jelentéstételi és értesítési kötelezettség a kizárólagos gazdasági övezetben és a kontinentális talapzaton

1. Minden részes államnak feladata, hogy a jelen Egyezményvel összhangban óvja a kizárólagos gazdasági övezetében és kontinentális talapzatán fellelhető víz alatti kulturális örökséget. Ennek megfelelően:

(a) minden részes állam megköveteli, hogy amennyiben az állampolgára vagy lobogója alatt közlekedő hajó parancsnoka vagy vízijármű vezetője az adott állam kizárólagos gazdasági övezetében, illetve kontinentális talapzatán víz alatti kulturális örökséget fedez fel, vagy víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységet kíván végezni, jelentse be a felfedezett leletet, illetve a tevékenységet;

(b) valamely másik részes állam kizárólagos gazdasági övezetében, illetve kontinentális talapzatán:

(i) a részes állam megköveteli, hogy az állampolgár, a hajó parancsnoka vagy a vízijármű vezetője neki és a másik részes államnak egyaránt jelentse be a felfedezett leletet, illetve a tevékenységet;

(ii) vagy a részes állam megköveteli, hogy az állampolgár, a hajó parancsnoka vagy a vízijármű vezetője jelentse be neki a felfedezett leletet, illetve a tevékenységet, majd saját maga gondoskodik arról, hogy a bejelentés az összes többi részes államhoz is gyorsan és hatékonyan eljusson.

2. A részes államok a megerősítő, elfogadási, jóváhagyási, illetve csatlakozási okirataik létbe helyezésekor nyilatkoznak arról, hogy a jelen cikk 1. bekezdés (b) pontjában foglaltak alapján milyen módon kívánják továbbítani a bejelentéseket.

3. A részes államok értesítik a főigazgatót a jelen cikk 1. bekezdésében foglaltak alapján nekik bejelentett leletekről, illetve tevékenységekről.

4. A főigazgató haladéktalanul tájékoztatja az összes részes államot a jelen cikk 3. bekezdésében foglaltak alapján neki küldött értesítés tartalmáról.

5. Bármely részes állam bejelentheti igényét annak a részes államnak, amelynek kizárólagos gazdasági övezetében vagy kontinentális talapzatán a víz alatti kulturális örökség található, hogy konzultálni kíván vele az adott víz alatti kulturális örökség hatékony védelmének módjáról. Az ilyen igénybejelentés jogalapját az adott államnak a feltárt víz alatti kulturális örökséghez fűződő igazolható - mindenekelőtt kulturális, történelmi vagy archeológiai - kapcsolata képezi.

10. cikk

A víz alatti kulturális örökség védelme a kizárólagos gazdasági övezetben és a kontinentális talapzaton

1. A kizárólagos gazdasági övezetben, illetve a kontinentális talapzaton fellelt víz alatti kulturális örökségre irányuló bármely tevékenység csak akkor engedélyezhető, ha összhangban áll a jelen cikk rendelkezéseivel.

2. Az a részes állam, amelynek kizárólagos gazdasági övezetében, illetve kontinentális talapzatán víz alatti kulturális örökség található, jogosult megtiltani, illetve engedélyezni az ilyen örökségre irányuló tevékenységet, hogy ezzel a nemzetközi jogban, ezen belül az Egyesült Nemzetek Szervezete Tengerjogi Egyezményében foglaltaknak megfelelően megakadályozza a szuverén jogaiba, illetve joghatóságába való beavatkozást.

3. Ha valamely részes állam kizárólagos gazdasági övezetében, illetve kontinentális talapzatán víz alatti kulturális örökséget fedeznek fel vagy víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységet akarnak folytatni, akkor a részes állam:

(a) értesíti az összes olyan részes államot, amelyek a 9. cikk 5. bekezdésében foglaltak alapján igénybejelentéssel éltek, és konzultál velük arról, hogyan lehetne az örökséget a leghatékonyabban megóvni;

(b) „koordináló államként” koordinálja ezeket a konzultációkat, hacsak kifejezetten ki nem jelenti, hogy nem kívánja ezt a funkciót ellátni, mely esetben azok a részes államok, amelyek a 9. cikk 5. bekezdésében foglaltak alapján igénybejelentéssel éltek, kijelölnek egy koordináló államot.

4. A koordináló állam - nem érintve a részes államok azon kötelezettségét, hogy a nemzetközi joggal összhangban minden lehetséges intézkedést megtegyenek a víz alatti kulturális örökség védelmében, és ezzel megóvják azt a közvetlenül fenyegető veszélyektől, többek között a fosztogatástól - a jelen Egyezményben foglaltak szerint minden célszerű intézkedést megtehet és/vagy minden szükséges engedélyt megadhat - akár a konzultációk előtt is - annak érdekében, hogy elhárítsa a víz alatti kulturális örökséget akár emberi tevékenység, többek között fosztogatás, akár más ok miatt közvetlenül fenyegető veszélyeket. A koordináló állam az ilyen intézkedések megtételéhez más részes államok segítségét kérheti.

5. A koordináló állam:

(a) olyan védelmi intézkedéseket foganatosít, amelyeket egyeztetett a konzultáló államokkal - ideértve a koordináló államot is -, hacsak a konzultáló államok, köztük a koordináló állammal, nem állapodnak meg abban, hogy az intézkedéseket egy másik részes állam foganatosítsa;

(b) a Szabályoknak megfelelően minden szükséges engedélyt megad az ilyen egyeztetett intézkedések végrehajtásához, hacsak a konzultáló államok, köztük a koordináló állammal, nem állapodnak meg abban, hogy az engedélyeket egy másik részes állam adja meg;

(c) minden szükséges előzetes kutatást elvégezhet a víz alatti kulturális örökségen, és ehhez minden szükséges engedélyt megadhat. Ezen kívül az eredményekről haladéktalanul tájékoztatja a főigazgatót, aki a kapott információkat azonnal továbbadva hozzáférhetővé teszi azokat a többi részes állam számára.

6. A koordináló állam a jelen cikk szerinti egyeztető konzultációkon, továbbá az intézkedések foganatosítása, az előzetes kutatások végrehajtása és/vagy a szükséges engedélyek megadása során nem saját érdekeit képviseli, hanem az összes részes állam nevében jár el. Az ilyen fellépés önmagában nem teremt alapot olyan elsőbbségi, illetve joghatósági jogok érvényesítésére, amelyekről a nemzetközi jog - ezen belül az Egyesült Nemzetek Szervezetének Tengerjogi Egyezménye - nem rendelkezik.

7. A jelen cikk 2. és 4. bekezdésében foglaltakra figyelemmel semmilyen, az állami tulajdonú vízi és légi járművekre irányuló tevékenység nem végezhető a lobogó szerinti állam hozzájárulása és a koordináló állam együttműködése nélkül.

11. cikk

Bejelentés és értesítés a Területen

1. A részes államok felelőssége, hogy a jelen Egyezményben, valamint az Egyesült Nemzetek Szervezete Tengerjogi Egyezményének 149. cikkében foglaltaknak megfelelően megóvják a Területen található víz alatti kulturális örökséget. Következésképpen, ha egy részes állam valamely állampolgára vagy a zászlaja alatt hajózó valamely vízi jármű a Területen víz alatti kulturális örökséget fedez fel, vagy arra irányuló tevékenységet kíván végezni, akkor a részes állam megköveteli, hogy az állampolgár, illetve a vízi jármű kapitánya bejelentse a felfedezett leletet, illetve a tevékenységet.

2. A részes államok értesítik a főigazgatót és a Nemzetközi Tengerfenék Hatóság főtitkárát a bejelentett felfedezésről, illetve tevékenységről.

3. A főigazgató a részes államok által közölt információkat haladéktalanul hozzáférhetővé teszi a többi részes állam számára.

4. Bármely részes állam bejelentheti a főigazgatónak konzultációs igényét arra vonatkozólag, hogyan lehetne az adott víz alatti kulturális örökség hatékony védelméről gondoskodni. Az

ilyen bejelentésre az adhat alapot, ha a bejelentő részes államnak igazolhatóan valamilyen köze van az érintett víz alatti kulturális örökséghez, miközben külön figyelmet kell szentelni az államokat kulturális, történelmi, illetve archeológiai alapon megillető elsőbbségi jogok érvényesülésének.

12. cikk

A Területen fellelhető víz alatti kulturális örökség védelme

1. A Területen fellelt víz alatti kulturális örökségre irányuló bármely tevékenység csak akkor engedélyezhető, ha összhangban áll a jelen cikk rendelkezéseivel.

2. A főigazgató felhívja azokat a részes államokat, amelyek a 11. cikk 4. bekezdésében foglaltak szerint igénybejelentéssel éltek, hogy konzultáljanak arról, hogyan lehetne a víz alatti kulturális örökséget a leghatékonyabban megóvni, és a konzultációk koordinálására jelöljenek ki maguk közül egy „koordináló államot”. A főigazgató a Nemzetközi Tengerfenék Hatóságot is felkéri a konzultációkon való részvételre.

3. A részes államok a jelen Egyezményben foglaltak szerint minden célszerű intézkedést megtehetnek - szükség esetén akár a konzultációk előtt is - annak érdekében, hogy elhárítsák a víz alatti kulturális örökséget akár emberi tevékenység, többek között fosztogatás, akár más ok miatt közvetlenül fenyegető veszélyeket.

4. A koordináló állam:

(a) olyan védelmi intézkedéseket foganatosít, amelyeket egyeztetett a konzultáló államokkal - ideértve a koordináló államot is -, hacsak a konzultáló államok, köztük a koordináló állammal, nem állapodnak meg abban, hogy az intézkedéseket egy másik részes állam foganatosítsa; és

(b) a jelen Egyezményben foglaltaknak megfelelően minden szükséges engedélyt megad az ilyen egyeztetett intézkedések végrehajtásához, hacsak a konzultáló államok, köztük a koordináló állammal, nem állapodnak meg abban, hogy az engedélyeket egy másik részes állam adja meg.

5. A koordináló állam minden szükséges előzetes kutatást elvégezhet a víz alatti kulturális örökségen, és ehhez minden szükséges engedélyt megadhat. Ezenkívül az eredményekről haladéktalanul tájékoztatja a főigazgatót, aki a kapott információkat azonnal továbbadva hozzáférhetővé teszi azokat a többi részes állam számára.

6. A koordináló állam a jelen cikk szerinti egyeztető konzultációkon, továbbá az intézkedések foganatosítása, az előzetes kutatások végrehajtása és/vagy a szükséges engedélyek megadása során az emberiség egészének érdekében, az összes részes állam nevében jár el. Az érintett víz alatti kulturális örökség vonatkozásában külön figyelmet kell szentelni az államokat kulturális, történelmi, illetve archeológiai alapon megillető elsőbbségi jogok érvényesülésének.

7. A lobogó szerinti állam hozzájárulása nélkül egyik részes állam sem végezhet vagy engedélyezhet a Területen fellelhető állami tulajdonú vízi és légi járművekre irányuló tevékenységet.

13. cikk

Szuverén mentesség

Azok a nem kereskedelmi céllal üzemeltetett hadihajók és szuverén mentességet élvező más állami tulajdonú vízi járművek vagy katonai légi járművek, amelyek rendeltetésüknek megfelelően szokásos üzemmódban működnek és nem végeznek víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységet, nem kötelezhetők a víz alatti kulturális örökség részét képező leleteknek a jelen Egyezmény 9., 10., 11. és 12. cikkében foglaltak szerinti bejelentésére. Ugyanakkor a

részes államok a nem kereskedelmi céllal üzemeltetett hadihajóik és szuverén mentességet élvező más állami tulajdonú vízi járműveik vagy katonai légi járműveik működését nem zavaró, illetve hadműveleti képességeit nem gyengítő célszerű intézkedések foganatosításával biztosítják - az ésszerűség és a kivitelezhetőség határain belül - a jelen Egyezmény 9., 10., 11. és 12. cikkében foglaltaknak való megfelelést.

14. cikk

A területre való belépésnek, továbbá a víz alatti kulturális örökség kereskedelmének és birtoklásának ellenőrzése

A részes államok intézkedéseket hoznak a jogellenes módon kivitt és/vagy felszínre hozott víz alatti kulturális örökség területükre való belépésének, kereskedelmének, illetve birtoklásának megakadályozására, amennyiben az értékek felszínre hozatala ellentétben áll a jelen Egyezményben foglaltakkal.

15. cikk

A részes államok fennhatósága alatt álló területek használatának tilalma

A részes államok területeik - ezen belül tengeri kikötőik, valamint a kizárólagos fennhatóságuk, illetve ellenőrzésük alá tartozó mesterséges szigetek, létesítmények és építmények - használatát tiltó intézkedéseket hoznak a víz alatti kulturális örökségre irányuló minden olyan tevékenység megakadályozására, amely nincs összhangban a jelen Egyezménnyel.

16. cikk

Állampolgárookra és vízi járművekre vonatkozó intézkedések

A részes államok minden célszerű intézkedést megtesznek annak érdekében, hogy állampolgáraik és a zászlajuk alatt hajózó vízi járművek ne végezzenek víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységet a jelen Egyezménnyel össze nem egyeztethető módon.

17. cikk

Szankciók

1. Minden részes állam szankciókkal sújtja a jelen Egyezmény végrehajtására hozott intézkedések be nem tartását.

2. A szabálysértések vonatkozásában alkalmazandó szankciók szigorának hatékonyan kell biztosítania a jelen Egyezmény betartását, továbbá megfelelő visszatartó erővel kell rendelkezniük, bárhol legyen is a tett helyszíne, továbbá meg kell fosztania az elkövetőket az illegális tevékenységből nyert javaktól.

3. A részes államok együttműködnek a jelen cikk alapján alkalmazott szankcióik érvényesítése érdekében.

18. cikk

A víz alatti kulturális örökség lefoglalása és rendelkezés az értékek felett

1. Minden részes állam intézkedéseket hoz a területén fellelt és a jelen Egyezményvel össze nem egyeztethető módon felszínre hozott víz alatti kulturális örökség lefoglalására.

2. Minden részes állam nyilvántartást vezet a jelen Egyezmény alapján lefoglalt víz alatti kulturális örökségről, továbbá minden ésszerű intézkedést megtesz az értékek állagának megóvása érdekében.

3. Minden részes állam értesíti a főigazgatót, valamint azokat az államokat, amelyek az érintett víz alatti kulturális örökséggel igazolhatóan - mindenekelőtt kulturális, történelmi vagy archeológiai - kapcsolatban állnak, a jelen Egyezmény alapján foganatosított foglалásokról.

4. A víz alatti kulturális örökséget lefoglaló részes állam a leletek konzerválásának és vizsgálatának, valamint a szóródott leletegyüttes ismételt összeállításának szükségességét, a nyilvános bemutatás igényét, továbbá az egyéb kiállítási és oktatási szempontokat figyelembe véve, ezenkívül az érintett víz alatti kulturális örökséggel igazolhatóan - mindenekelőtt kulturális, történelmi vagy archeológiai - kapcsolatban álló államok érdekeit szem előtt tartva gondoskodik arról, hogy a lefoglalt örökség a köz javát szolgálja.

19. cikk

Együtműködés és az információk megosztása

1. A részes államok együttműködnek és segítik egymást a víz alatti kulturális örökség jelen Egyezmény alapján történő megóvásában és kezelésében, ezen belül - amennyiben megvalósítható - az örökség leletanyagának vizsgálatában, feltárásában, dokumentálásában, állagmegóvásában, tanulmányozásában és bemutatásában.

2. A részes államok a jelen Egyezmény céljaival összeegyeztethető mértékben vállalják, hogy a víz alatti kulturális örökségre, ezen belül annak feltárására, a megtalálás helyére, a jelen Egyezményvel ellentétben, illetve a nemzetközi jog megsértésével feltárt vagy felszínre hozott örökségre, az alkalmazott tudományos módszerekre és technológiákra, valamint az érintett örökséggel összefüggő jogi fejleményekre vonatkozó információikat megosztják a többi részes állammal.

3. A víz alatti kulturális örökség felfedezésével, illetve helyével kapcsolatban a részes államok között, illetve az UNESCO és a részes államok között megosztott információkat az egyes államok nemzeti jogszabályaival összeegyeztethető mértékig titokban kell tartani, és azokat mindaddig csak a részes államok illetékes hatóságai ismerhetik, amíg az információk feloldása az érintett víz alatti kulturális örökség megőrzése szempontjából nem jelent veszélyt, illetve semmilyen egyéb kockázatot nem hordoz.

4. A részes államok minden célszerű intézkedést megtesznek a jelen Egyezményvel ellentétben, illetve a nemzetközi jog megsértésével feltárt vagy felszínre hozott víz alatti kulturális örökségre vonatkozó információk terjesztése, ezen belül - hacsak lehetséges - megfelelő nemzetközi adatbázisokon keresztül történő átadása érdekében.

20. cikk

A nyilvánosság tájékoztatása

A részes államok minden célszerű intézkedést megtesznek annak érdekében, hogy a nyilvánosság jobban megismerje a víz alatti kulturális örökség értékét és jelentőségét, továbbá a jelen Egyezmény alapján történő védelmének fontosságát.

21. cikk

A víz alatti régészet oktatása

A részes államok együttműködnek a víz alatti régészképzés és a víz alatti kulturális örökség megővését szolgáló technikák oktatása terén, valamint - kölcsönösen elfogadott feltételekkel - a víz alatti kulturális örökséggel kapcsolatos technológiák átadásában.

22. cikk

Illetékes hatóságok

1. A részes államok a jelen Egyezmény megfelelő végrehajtásának biztosítása érdekében azal a céllal állítják fel, vagy adott esetben erősítik meg már létező illetékes hatóságaikat, hogy ezzel is gondoskodjanak a víz alatti kulturális örökség nyilvántartásának létrehozásáról, karbantartásáról és frissítéséről, a víz alatti kulturális örökség hatékony védelméről, állagmegővéséről, bemutatásáról és gondozásáról, továbbá a vele kapcsolatos kutatásokról és oktatásról.

2. A részes államok közlik a főigazgatóval a víz alatti kulturális örökség ügyében illetékes hatóságaik nevét és címét.

23. cikk

A részes államok értekezletei

1. A főigazgató a jelen Egyezmény hatálybalépését követő egy éven belül, majd ezután két-évente legalább egyszer összehívja a részes államok értekezletét. A főigazgató a részes államok többségének kérésére összehívja a részes államok rendkívüli értekezletét.

2. A részes államok értekezlete határoz saját funkciójáról és feladatairól.

3. A részes államok értekezlete elfogadja saját eljárásrendjét.

4. A részes államok értekezlete a részes államok által jelölt szakértőkből - a földrajzilag indokolt mértékű szerepvállalás és a nemek közötti egyensúly biztosításának kellő figyelembevételével - tudományos és technikai tanácsadó testületet állíthat fel.

5. A tudományos és technikai tanácsadó testület megfelelő módon segíti a részes államok értekezletének munkáját a Szabályok végrehajtására vonatkozó tudományos, illetve technikai jellegű kérdésekben.

24. cikk

Az Egyezmény titkársága

1. A főigazgató felel a jelen Egyezmény titkárságának munkájáért.

2. A titkárság feladatköre az alábbiakat foglalja magában:

(a) a részes államok értekezleteinek megszervezését a 23. cikk 1. bekezdésében foglaltak szerint; és

(b) segítségnyújtást a részes államoknak a részes államok értekezletei által elfogadott határozatok végrehajtásában.

25. cikk

A viták békés rendezése

1. A jelen Egyezmény értelmezésével vagy alkalmazásával kapcsolatos, két vagy több részes állam közötti vitákat jóhiszemű tárgyalások útján vagy az általuk megválasztott egyéb békés eszközökkel kell rendezni.

2. Amennyiben ezek a tárgyalások ésszerű időn belül nem vezetnek el a vita lezárásához, úgy azt az érintett részes államok közös megegyezéssel az UNESCO elé vihetik békéltető eljárás lefolytatása céljából.

3. Ha a békéltető eljárásra nem kerül sor, vagy a békéltetés nem képes rendezni a vitát, akkor a vitás kérdések rendezése vonatkozásában az Egyesült Nemzetek Szervezete Tengerjogi Egyezményének XV. Részében rögzített rendelkezések értelemszerűen alkalmazandók a jelen Egyezményben részes államok között az Egyezmény értelmezésével vagy végrehajtásával kapcsolatban felmerült bármely vita esetén, attól függetlenül, hogy az érintett államok az Egyesült Nemzetek Szervezete Tengerjogi Egyezményéhez csatlakoztak-e vagy sem.

4. A jelen Egyezményben és az Egyesült Nemzetek Szervezete Tengerjogi Egyezményében részes valamely állam által az utóbbi Egyezmény 287. cikke szerint megválasztott eljárás a jelen cikk alapján érvényes a viták rendezésére, hacsak ez a részes állam a jelen Egyezmény megerősítésének, elfogadásának, illetve jóváhagyásának, vagy a hozzá való csatlakozásnak az időpontjában, illetve bármely későbbi időpontban nem választ a jelen Egyezménnyel összefüggésben felmerülő viták rendezése céljából a 287. cikknek megfelelő más eljárást.

5. A jelen Egyezményben részes, de az Egyesült Nemzetek Szervezete Tengerjogi Egyezményében nem részes állam - a jelen Egyezmény megerősítésének, elfogadásának, illetve jóváhagyásának, vagy a hozzá való csatlakozásnak az időpontjában, illetve bármely későbbi időpontban - írásos nyilatkozattal szabadon választhat az Egyesült Nemzetek Szervezetének Tengerjogi Egyezménye 287. cikk 1. bekezdésében részletezett egy vagy több eszköz közül a jelen cikk alapján felmerülő viták rendezése céljából. Az ilyen nyilatkozatra a 287. cikk vonatkozik, csakúgy, mint azokra a vitákra, amelyekben az állam érintett, de amelyekre nem vonatkozik érvényes nyilatkozat. Az ilyen állam a békéltető, illetve a választottbírói eljárás lebonyolításához - az Egyesült Nemzetek Szervezetének Tengerjogi Egyezménye V. és VII. Mellékletében foglaltaknak megfelelően - jogosult békéltetőket, illetve választott bírakat jelölni az V. Melléklet 2. cikkében, illetve a VII. Melléklet 2. cikkében említett jegyzékekre, a jelen Egyezménnyel kapcsolatban felmerülő viták rendezése céljából.

26. cikk

Megerősítés, elfogadás, jóváhagyás, illetve csatlakozás

1. Ezt az Egyezményt az UNESCO tagállamai erősítik meg, fogadják el, illetve hagyják jóvá.

2. Ehhez az Egyezményhez csatlakozhatnak:

(a) azok az államok, amelyek nem tagjai az UNESCO-nak, de tagjai az ENSZ-nek, az Egyesült Nemzetek rendszerén belül működő valamely szakosított szervnek, vagy a Nemzetközi Atomenergia-ügynökségnek, továbbá azok, amelyek a Nemzetközi Bíróság Alapszabályában részes államok, illetve minden más olyan állam, amelyet az UNESCO Általános Konferenciája a jelen Egyezményhez való csatlakozásra kért fel;

(b) azok a területek, amelyek teljes belső autonómiával rendelkeznek, és ezt az ENSZ is elismeri, ugyanakkor az ENSZ Közgyűlés 1514. számú határozata értelmében nem nyerték el teljes függetlenségüket, továbbá amelyek illetékességgel rendelkeznek a jelen Egyezménnyel szabályozott kérdésekben, ezen belül jogosultak azokkal összefüggésben nemzetközi szerződések megkötésére.

3. A részes államok a megerősítő, elfogadó, jóváhagyó, illetve a csatlakozási okiratokat a főigazgatónál helyezik letétbe.

27. cikk

Hatálybalépés

Ez az Egyezmény a 26. cikkben említett huszadik okirat letétbe helyezésének időpontját követő három hónap elteltével lép hatályba, de csak annak a húsz államnak, illetve területnek a vonatkozásában, amelyek megfelelő okirataikat letétbe helyezték. Az Egyezmény a többi államra, illetve területre vonatkozólag az adott állam, illetve terület okirata letétbe helyezésének időpontját követő három hónap elteltével lép hatályba.

28. cikk

A belvízi vízterületeket érintő nyilatkozat

A jelen Egyezmény megerősítésének, elfogadásának, illetve jóváhagyásának, vagy a hozzá való csatlakozásnak az időpontjában, illetve bármely későbbi időpontban bármely állam vagy terület nyilatkozhat arról, hogy a Szabályokat a belvízi vízterületekre is alkalmazza.

29. cikk

A földrajzi hatály korlátozása

A jelen Egyezmény megerősítésének, elfogadásának, illetve jóváhagyásának, vagy a hozzá való csatlakozásnak az időpontjában bármely állam vagy terület nyilatkozhat a letéteményesnek arról, hogy ezt az Egyezményt területének meghatározott részeire, belső tengeri vízterületeire, szigetek közötti vizeire, illetve felségvizeire nem alkalmazza, de ez esetben meg kell indokolnia nyilatkozatát. Az ilyen állam a lehetséges mértékben és a lehető legrövidebb időn belül olyan feltételeket teremt, amelyek mellett az Egyezmény már a nyilatkozatában megjelölt területekre is alkalmazható. Amint ez bekövetkezik, részben vagy teljes egészében visszavonja korábbi nyilatkozatát.

30. cikk

Fenntartások

A részes államok a jelen Egyezménnyel kapcsolatban semmiféle fenntartással nem élhetnek. Ez alól csak a 29. cikk kivétel.

31. cikk

Módosítások

1. A főigazgatónak címzett írásos közlemény útján bármelyik részes állam javasolhatja ennek az Egyezménynek a módosítását. A közleményről a főigazgató körlevélben értesíti az összes részes államot. Amennyiben a közleményt tartalmazó körlevél feladásának időpontjától számított hat hónapon belül a részes államoknak legalább a fele kedvezően reagál a felvetésre, úgy a főigazgató a javaslatot vitára és esetleg elfogadásra a részes államok soron következő értekezlete elé terjeszti.

2. A jelenlévő és szavazó részes államok kétharmados szavazattöbbséggel fogadhatnak el módosításokat.

3. Miután a jelen Egyezmény módosítását a jelenlévők megszavazták, azt a részes államok megerősítik, elfogadják, jóváhagyják, illetve csatlakoznak hozzá.

4. A módosítás három hónappal azután lép hatályba - de csak az azt megerősítő, elfogadó, jóváhagyó, illetve ahhoz csatlakozó részes államok vonatkozásában -, hogy a részes államok kétharmada letétbe helyezte a jelen cikk 3. bekezdésében említett okiratokat. A módosítás a később csatlakozó államokra, illetve területekre vonatkozólag a megerősítő, elfogadó, jóváhagyó, illetve a csatlakozási okirat letétbe helyezésének időpontját követő három hónap elteltével lép hatályba.

5. Az az állam vagy terület, amelyik a jelen cikk 4. bekezdésében foglaltak szerint végrehajtott módosítás után csatlakozik ehhez az Egyezményhez az érintett állam vagy terület eltérő szándékát jelző nyilatkozat hiányában:

(a) a már módosított Egyezmény részes felének; míg

(b) az olyan részes államok vonatkozásában, amelyekre a módosítás nem érvényes, a még nem módosított Egyezmény részes felének tekintendő.

32. cikk

Felmondás

1. A főigazgatónak címzett írásos nyilatkozattal bármelyik részes állam felmondhatja ezt az Egyezményt.

2. A felmondás az értesítés kézhezvételének időpontját követő tizenkét hónap elteltével lép hatályba, hacsak az értesítés egy ennél későbbi időpontot nem jelöl meg.

3. A felmondás semmilyen módon nem befolyásolja azt, hogy a részes államnak teljesítenie kell a jelen Egyezményben foglalt azon kötelezettségeit, amelyek a nemzetközi jog alapján ettől az Egyezménytől függetlenül is hatályosak rá nézve.

33. cikk

A Szabályok

A jelen Egyezményhez csatolt Szabályok az Egyezmény elválaszthatatlan részét képezik és - hacsak a szöveg kifejezetten másként nem rendelkezik - a jelen Egyezményre való minden hivatkozás a Szabályokra való hivatkozást is magában foglalja.

34. cikk

ENSZ-regisztráció

Az Egyesült Nemzetek Alapokmányának 102. cikkével összhangban ezt az Egyezményt a főigazgató kérésére az ENSZ Titkársága veszi nyilvántartásba.

35. cikk

Hiteles szövegek

A jelen Egyezmény arab, kínai, angol, francia, orosz és spanyol nyelven készült, mely hat szöveg mindegyike egyformán hitelesnek tekintendő.

Melléklet

A víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységek Szabályai

I. Alapelvek

1. Szabály: A víz alatti kulturális örökség helyi (in situ) állagmegóvással történő védelmét kell az első számú lehetőségnek tekinteni. Ennek megfelelően minden víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységet a kulturális örökség védelmével összhangban kell engedélyezni, továbbá a követelmény betartása mellett az engedélyezés abból a célból is történhet, hogy ezzel jelentős mértékben hozzájáruljanak az érintett víz alatti örökség védelméhez, illetve megisméréséhez vagy értékének emeléséhez.

2. Szabály: A víz alatti kulturális örökség kereskedelmi vagy spekulációs célú kiaknázása, illetve annak jóvátehetetlen megbolygatása gyökeres ellentétben áll a víz alatti kulturális örökség védelmének és helyes kezelésének alapelvével. A víz alatti kulturális örökség értékeit tilos árucikk gyanánt kereskedelmi forgalomba hozni, adni-venni, illetve cserélni.

Ez a szabály nem értelmezhető az alábbiak megakadályozásaként:

(a) professzionális archeológiai szolgáltató tevékenységek, illetve az esetleg hozzájuk kapcsolódó egyéb olyan szükséges szolgáltatások ellátása, amelyek jellege és célja teljes összhangban áll ezzel az Egyezményvel, és amelyekre csak az illetékes hatóságok adhatnak engedélyt;

(b) kutatási projekt keretében, a jelen Egyezményvel összhangban felszínre hozott víz alatti kulturális örökség visszahelyezése, amennyiben az nem sért tudományos vagy kulturális érdekeket, illetve nem veszélyezteti a felszínre hozott anyag épségét, vagy nem jár annak jóvátehetetlen megbolygatásával, ha összhangban áll a 33. és 34. szabályban foglaltakkal, továbbá ha az illetékes hatóságok engedélyt adnak rá.

3. Szabály: A víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységek csak annyi kárt tehetnek az örökségi leletekben, amennyi az adott projekt célkitűzései szempontjából feltétlenül szükséges.

4. Szabály: A víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységek során a tárgyak felszínre hozatala érdekében csak roncsolásmentes kutatási és feltárási technikák, illetve módszerek alkalmazhatók. Amennyiben a tudományos tanulmányozás vagy a víz alatti kulturális örökség alapvető védelme céljából a leleteket fel kell tární vagy felszínre kell hozni, úgy az alkalmazott módszereknek és technikáknak - amennyire csak lehetséges - roncsolásmentesnek kell lenniük, és hozzá kell járulniuk a maradványok megóvásához.

5. Szabály: A víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységek során kerülni kell az emberi maradványok vagy a szakrális helyek szükségtelen megzavarását.

6. Szabály: A víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységeket szigorúan szabályozni kell a kulturális, történelmi és archeológiai adatok megfelelő rögzítése érdekében.

7. Szabály: A víz alatti kulturális örökség helyben történő megtekintését kell szorgalmazni, hacsak ez nem áll ellentétben a leletek védelmének és kezelésének szempontjaival.

8. Szabály: Ösztönözni kell a víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységek nemzetközi együttműködésben történő folytatását annak érdekében, hogy a régészek és a többi érintett szakember igénybevétele, illetve cseréje még hatékonyabb legyen.

II. Projektterv

9. Szabály: A víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenység megkezdése előtt el kell készíteni a tevékenység projekttervét, és azt jóváhagyásra, valamint megfelelő szakmai felülvizsgálatra be kell nyújtani az illetékes hatóságnak.

10. Szabály: A projektterv az alábbiakat tartalmazza:

- (a) korábbi vagy előtanulmányok értékelése;
- (b) a projekt ismertetése és célkitűzései;
- (c) alkalmazandó módszerek és technikák;
- (d) előre látható költségvetés;
- (e) a projekt végrehajtásának várható ütemezése;
- (f) a csapat személyi összetétele, az egyes tagok képesítései, feladatköre és tapasztalatai;
- (g) a terepmunkát követő elemzések és egyéb tevékenységek terve;
- (h) a tárgyi leletek és a helyszín konzerválásának programja az illetékes hatóságokkal szoros együttműködésben;
- (i) helyszíngondozási és -fenntartási programterv a projekt teljes időtartamára;
- (j) a program dokumentációja;
- (k) biztonsági terv;
- (l) környezetvédelmi terv;
- (m) intézkedési terv múzeumokkal és más - különösen tudományos - intézetekkel folytatott együttműködés kialakítására;
- (n) jelentéskészítés;
- (o) az anyag, ezen belül az elmozdított víz alatti kulturális örökség elhelyezése; és
- (p) a nyilvánosságra hozatal programja.

11. Szabály: A víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységet az illetékes hatóságok által jóváhagyott projektterv szerint kell végezni.

12. Szabály: Amennyiben váratlan leletek kerülnek elő vagy megváltoznak a körülmények, úgy a projekttervet felül kell vizsgálni, és az illetékes hatóságok jóváhagyásával át kell dolgozni.

13. Szabály: Sürgős esetben, vagy ha jó eséllyel lehet számítani új felfedezésre, a víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységek - ezen belül a konzerválás teendői vagy a gyors munkát igénylő tevékenységek, különösképpen a helyszín stabilizálása - projektterv hiányában is engedélyezhetők a víz alatti kulturális örökség megóvása érdekében.

III. Elő kutatás

14. Szabály: A 10. szabály (a) pontjában említett korábbi, illetve előzetes kutatási tevékenységnek tartalmaznia kell a víz alatti kulturális örökség és az azt övező természeti környezet jelentőségének, illetve a tervezett projekttel szembeni sérülékenységének értékelő felmérését, továbbá a projekt célkitűzéseinek megfelelő adatok megszerzésének lehetőségét.

15. Szabály: Az értékelésnek tartalmaznia kell a fellelhető történelmi és régészeti bizonyítékokon alapuló háttér tanulmányokat, ismertetnie kell a helyszín archeológiai és környezeti sajátosságait, és a tevékenységgel megbolygatott víz alatti kulturális örökség hosszú távú stabilitását befolyásoló lehetséges tényezőket.

IV. A projekt célja, módszertana és technikái

16. Szabály: A módszertannak meg kell felelnie a projekt célkitűzéseinek, és az alkalmazott technikák lehetőség szerint roncsolásmentesek legyenek.

V. Finanszírozás

17. Szabály: Vészhelyzet kivételével a víz alatti kulturális örökség védelmében előre biztosítani kell minden tevékenység megfelelő finanszírozását, amely elégséges a projektterv valamennyi fázisának kivitelezésére, beleértve a konzerválást, a dokumentálást, a felszínre hozott leletek gondozását, a jelentés elkészítését és közzétételét.

18. Szabály: A projekttervnek igazolnia kell - például kötelezvényvel -, hogy a megfelelő finanszírozás a projekt elejétől a végéig rendelkezésre áll.

19. Szabály: A projekttervnek tartalmaznia kell egy készleteti tervet, amely biztosítja a víz alatti kulturális örökség konzerválását és dokumentálását arra az esetre, ha a várható finanszírozás bármilyen okból megszakad.

VI. A projekt időtartama és ütemezése

20. Szabály: Össze kell állítani egy megfelelő ütemtervet, amely előre biztosítja a víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységre vonatkozó projektterv valamennyi fázisának kivitelezését, beleértve a konzerválást, a dokumentálást és a felszínre hozott víz alatti kulturális örökség gondozását csakúgy, mint a jelentéskészítést és a jelentések közzétételét.

21. Szabály: A projekttervnek tartalmaznia kell egy olyan készleteti tervet, amelyik abban az esetben is biztosítja a víz alatti kulturális örökség konzerválását és a dokumentáció megőrzését, ha a projekt valamilyen okból félbeszakad vagy teljesen leáll.

VII. Hozzáértés és szakképzettség

22. Szabály: Víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységet kizárólag a projekt céljának megfelelő tudományos felkészültségű, képzett víz alatti régész irányítása és ellenőrzése alatt, valamint rendszeres személyes jelenléte mellett lehet végezni.

23. Szabály: A projektcsapat valamennyi tagja rendelkezzen megfelelő szakképzettséggel és a projektben betöltendő szerepének megfelelő kompetenciákkal.

VIII. Konzerválás és a helyszín gondozása

24. Szabály: A konzerválási program a víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységek folyamán biztosítsa a régészeti maradványok megfelelő kezelését, úgy a szállítás alatt, mint hosszabb távon. A konzerválást a mindenkori magas szakmai elvárásoknak megfelelően kell végezni.

25. Szabály: A helyszíngondozási program a terepmunka folyamán és annak befejezése után is biztosítsa a víz alatti kulturális örökség helyben történő védelmét és kezelését. A program tartalmazza a nagyközönség tájékoztatását, a helyszín megfelelő stabilizálását, a folyamatos megfigyelést és az illetéktelen behatolás elleni védelmet.

IX. Dokumentáció

26. Szabály: A részletes dokumentációs programot a régészeti dokumentációra vonatkozó mindenkori szakmai standardoknak megfelelően kell kidolgozni, a víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységről szóló időközi jelentéseket is beleértve.

27. Szabály: A dokumentációnak minimálisan tartalmaznia kell a helyszín átfogó nyilvántartását, a víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenység során elmozdított, illetve visszahelyezett leletek származási helyének megjelölését, valamint a helyszíni jegyzeteket, terveket, rajzokat, metszeteket és fotókat, vagy más eszközzel rögzített felvételeket is beleértve.

X. Biztonság

28. Szabály: Olyan biztonsági tervet kell készíteni, amelyik megfelelő módon biztosítani tudja a projektcsapat-tagok és a kívülállók egészségét és testi épségét, ezenkívül összhangban áll a vonatkozó jogszabályi és szakmai követelményekkel.

XI. Környezetvédelem

29. Szabály: Olyan környezetvédelmi tervet kell készíteni, amelyik megfelelő módon biztosítani tudja, hogy a tengerfeneket és a tenger élővilágát szükségtelenül ne bolygassák meg.

XII. Jelentések

30. Szabály: Az időközi és a zárójelentéseket a projekttervben megadott ütemezés szerint hozzáférhetővé kell tenni, illetve a megfelelő levéltárakban el kell helyezni.

31. Szabály: A jelentések kötelező tartalma:

- (a) a célkitűzések részletezése;
- (b) az alkalmazott módszerek és technikák ismertetése;
- (c) az elért eredmények felsorolása;
- (d) a tevékenység minden szakaszának alapvető grafikus és fényképes dokumentációja;
- (e) a helyszín és a visszahelyezett víz alatti kulturális örökség konzerválására és kezelésére vonatkozó ajánlások; és
- (f) a további tevékenységekre vonatkozó ajánlások.

XIII. A projekt leletanyagának gondozása

32. Szabály: A projekt leletanyagának gondozása érdekében még a tevékenység megkezdése előtt intézkedni kell, amit a projekttervben részletesen ki kell fejteni.

33. Szabály: A projekt leletanyagát - ezen belül az elmozdított víz alatti kulturális örökséget - és a teljes kiegészítő dokumentációt egyetlen kollekciónak úgy kell érintetlenül együtt tartani, hogy az a szakma és a nagyközönség számára egyaránt hozzáférhető legyen és lehetővé tegye a leletek gondozását. Ezt a lehető leggyorsabban, de legkésőbb a projekt lezárásától számított tíz éven belül el kell végezni, amennyiben ez a víz alatti kulturális örökség konzerválása szempontjából lehetséges.

34. Szabály: A projekt leletanyagát a nemzetközi szakmai követelményeknek megfelelően, és az illetékes hatóságok által kiadott engedélyeknek megfelelően kell kezelni.

XIV. Ismeretterjesztés

35. Szabály: A projekt keretén belül adott esetben gondoskodni kell a projekt eredményeinek általános megismertetéséről, valamint nyilvános bemutatásáról.

36. Szabály: A projekt végső összefoglalását:

- (a) a lehető legrövidebb időn belül közzé kell tenni, de mindezt a projekt összetett jellegének és az információk esetlegesen bizalmas jellegének, illetve titkosságának figyelembevételével; és
- (b) el kell helyezni az arra illetékes levéltárakban.

Készült Párizsban, 2001. november 6-án, két hiteles példányban, az Általános Konferencia 31. ülészakát levezető elnök, valamint az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete főigazgatójának aláírásával. A két eredeti példányt az Egyesült Nemzetek Nevelésügyi, Tudományos és Kulturális Szervezete levéltárában kell elhelyezni, és a hitelesített másolatokat el kell juttatni a 26. cikkben említett összes állam és terület részére, valamint az Egyesült Nemzetek Szervezetének.”

4. § (1) Ez a törvény - a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel - a kihirdetését követő napon lép hatályba.

(2) A 2. §, a 3. § és az 5. § az Egyezmény 27. cikkében meghatározott időpontban lép hatályba.²

(3) Az Egyezmény, illetve a 2. §, a 3. § és az 5. § hatálybalépésének naptári napját a külpolitikáért felelős miniszter - annak ismertté válását követően - a Magyar Közlönyben haladéktalanul közzétett közleményével állapítja meg.³

(4) Az e törvény végrehajtásához szükséges intézkedésekről a régészeti örökség és műemléki érték védelméért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) gondoskodik.

5. § (1) Ha magyar állampolgár vagy Magyarország zászlaja alatt hajózó vízi jármű kapitánya az Egyezmény 1. cikk 2. bekezdés (a) pontjában meghatározott részes állam (a továbbiakban: részes állam) kizárólagos gazdasági övezetében vagy kontinentális talapzatán víz alatti kulturális örökséget fedez fel, vagy víz alatti kulturális örökségre irányuló tevékenységet kíván végezni, köteles a felfedezett leletet, illetve a tevékenységet bejelenteni a miniszternek.

(2) Az (1) bekezdés szerinti bejelentés elmulasztása esetén a miniszter a kulturális örökség védelméről szóló törvényben meghatározott örökségvédelmi bírságot szabhat ki.

(3) Az (1) bekezdés szerinti bejelentésről a miniszter 30 napon belül tájékoztatja az érintett részes állam illetékes hatóságát.

---

² Hatályba lép 2014. VI. 19-én a 14/2014. (V. 23.) KüM közlemény alapján.

³ Lásd: 14/2014. (V. 23.) KüM közlemény.